

中藥針灸治療學

Praxe čínské medicíny

Léčba nemocí pomocí akupunktury
a čínských léčivých směsí

Giovanni Maciocia

Předmluvu napsal Steven Clavey

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována, uložena v rešeršním systému nebo dále předávána, a to v jakékoliv formě, jakýmkoliv způsobem, elektronicky, mechanicky, kopírováním, nahráváním a podobně, bez předchozího písemného souhlasu vydavatele. Osoba, která by učinila jakékoliv neoprávněné kroky v souvislosti s touto publikací, může být vystavena trestnímu stíhání a vymáhání náhrady za způsobenou újmu.

Giovanni Maciocia má právo být označen za autora tohoto díla a jeho právo je jím uplatňováno v souladu se zákonem o autorských právech, projektech a patentech z roku 1988.

The right of Giovanni Maciocia to be identified as author of this book has been asserted by him in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988.

Toto dílo *Praxe čínské medicíny*, **2. vydání** od **Giovanniho Maciocii, CAC (Nanjing)**, ISBN 978-0-443-07490-5, je vydáno základě dohody s Elsevier Limited.

This edition of *The Practice of Chinese Medicine*, **2nd edition** by **Giovanni Maciocia, CAC (Nanjing)**, ISBN 978-0-443-07490-5, is published by arrangement with Elsevier Limited.

Poznámka

Poznatky a zásady nejlepší praxe se v tomto oboru neustále mění. Jak se naše znalosti díky novému výzkumu a klinickým zkušenostem rozšiřují, může být nutné nebo vhodné zavádět v léčbě a lékové terapii změny. Čtenářům je doporučeno kontrolovat nejaktuálnější informace (i) dostupné ohledně uváděných postupů nebo (ii) poskytované výrobci všech jednotlivých podávaných produktů a ověřovat doporučené dávkování nebo složení, způsob a dobu trvání podávání a kontraindikace. Za stanovení diagnózy, určení dávkování a nejlepší léčby každého jednotlivého pacienta a za přijetí všech nezbytných bezpečnostních opatření odpovídá praktik, opírající se o své zkušenosti a o poznatky týkající se pacienta. V nejširším rozsahu zákona nepřijímají ani vydavatel, ani autor žádnou odpovědnost za jakékoliv poškození zdraví ani škody způsobené osobám nebo na majetku v důsledku jakéhokoliv použití materiálu obsaženého v této knize.

Publikování inzerce nezakládá ze strany vydavatele záruku nebo potvrzení kvality nebo hodnoty propagovaných produktů nebo služeb v těchto materiálech popisovaných nebo prohlášených nebo nároků učiněných inzerenty s ohledem na tyto produkty nebo služby.

Odborná korektura MUDr. Viktor Vojtěch
Odborná konzultace Mgr. Vladimír Ando, Ph.D.
Sinologický poradce Mgr. Štěpán Vyhlídka

Text copyright © Giovanni Maciocia, 1994, 2008
This edition copyright © Elsevier Limited, 2008
Fotografie jsou součástí textu autora
Ilustrace: Michael Courtney a Richard Morris

Překlad © Ing. Martina Brunnerová, 2020
© Nakladatelství ANAG, 2020
ISBN 978-80-7554-246-5

OBSAH

Předmluva 23
Úvodní slovo ke druhému vydání 25
Poděkování 29
Poznámka k překladu čínské medicíny 31
Fotografická příloha 39

1. KAPITOLA

BOLESTI HLAVY 47

PŘÍČINNÉ FAKTORY 48
Konstituční prázdnota 48
Emocionální stres 49
Přeprocování 50
Přílišná sexuální aktivita 50
Nepravidelná strava 51
Poranění 51
Porod 52
Vnější patogenní činitele 52

DRÁHY 52

PATOLOGIE 56
Plnost jangu 56
Prázdnota jangu 57
Plnost jin 57
Prázdnota jin 57

DIAGNOSTIKA 57

Diagnostika podle drah 58
Diagnostika podle typu bolesti 61
Diagnostika podle zmírňování a zhoršování potíží 62

STRATEGIE LÉČBY A PRINCIPY VÝBĚRU BODŮ 63

Léčba kořene nebo vrcholku 63
Výběr bodů 64

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 65

Větrný chlad 65
Větrná horkost 67
Větrná vlhkost 68
Stoupající jaterní jang 69
Oheň jater 77
Vítr jater 79
Stagnace jaterní čchi 80
Stagnace chladu v dráze jater 81
Vlhkost 83
Kalný hlen 85

Kalný větrný hlen 87
Stoupající jaterní jang s hlenem v hlavě 87
Akumulace potravy 88
Stáza krve 89
Horkost žaludku 91
Prázdnota čchi 92
Prázdnota krve 93
Prázdnota ledvín 94

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 97

KLINICKÉ STUDIE 100

Akupunktura 100
Léčivé směsi 103

STATISTICKÉ ÚDAJE O PACIENTECH 104

ZÁPADNÍ DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA BOLESTÍ HLAVY 104

Intrakraniální příčiny 104
Kraniální příčiny 107
Extrakraniální příčiny 107

PROGNÓZA A PREVENCE 108

2. KAPITOLA

MOTÁNÍ HLAVY 111

PŘÍČINNÉ FAKTORY 112

Přeprocování a přílišná sexuální aktivita 112
Nepravidelná strava 112

PATOLOGIE 112

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 113

Stoupající jaterní jang, oheň jater nebo vítr jater 113
Kalný hlen v hlavě 115
Stoupající jaterní jang s hlenem v hlavě 116
Prázdnota čchi a krve 116
Nedostatečnost esence ledvín 117

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 118

ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 120

Ucho 120
Osmý mozkový nerv 120
Mozkový kmen 120

3. KAPITOLA**DUŠNOST (CHUAN) 121****PŘÍČINNÉ FAKTORY 122**

Vnější patogenní činitele 122
 Nepravidelná strava 123
 Emocionální problémy 123
 Přepřecování, chronické onemocnění 123

PATOLOGIE 123**IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 125**

Větrný chlad napadající plíce 125
Větrný chlad na povrchu, hleny v nitru 126
Chlad na povrchu, horkost v nitru 127
Hlenová horkost v plicích 128
Kalný hlen v plicích 129
 Zablokování plicní čchi 129
Oheň jater napadající plíce 130
 Prázdnota plicní čchi 131
 Prázdnota plicní jin 132
 Prázdnota plic a ledvin 132
 Prázdnota plicní a ledvinové jin 135
 Prázdnota plicního a ledvinového jangu, rozlévající se tekutiny v srdci a plicích 137
 Prázdnota jangu plic, srdce a ledvin, rozlévající se tekutiny v srdci 137

PROGNÓZA A PREVENCE 139

Strava 139
 Životospráva 139
 Preventivní léčba 139

ZÁPADNÍ DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA 140

Plicní příčiny 140
 Srdeční příčiny 141
 Všeobecné příčiny 141

4. KAPITOLA**SÍPÁNÍ (XIAO) 143****PŘÍČINNÉ FAKTORY 144**

Vnější patogenní činitele 144
 Nepravidelná strava 144
 Slabá tělesná kondice 144

PATOLOGIE 144**IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 145**

Chladný hlen 145
Hlenová horkost 146
 Prázdnota plic 147
 Prázdnota sleziny 148
 Prázdnota ledvin 150

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 151**PROGNÓZA A PREVENCE 152****ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 153**

Akutní bronchitida 153
 Chronická bronchitida 153
 Astma 153

5. KAPITOLA**ALERGICKÉ ASTMA (ATOPICKÝ EKZÉM) 155****ALERGICKÉ ASTMA V ZÁPADNÍ MEDICÍNĚ 157**

Patologie 157
 Příčinné faktory 160
 Klinické charakteristiky 164
 Diferenciální diagnostika 165

**SPOJITOSTI A ROZDÍLY MEZI ALERGICKÝM
ASTMATEM S ČASNÝM NÁSTUPEM
A SYMPTOMY XIAO-CHUAN 166**

Příčinné faktory 166
 Patologie 167
 Identifikace syndromů a léčba 170
 Nealergické astma s pozdním nástupem 171

NOVÁ TEORIE ASTMATU 171

Příčinné faktory a patologie 171
 Identifikace syndromů a léčba 179

JÁTRA A ASTMA 185

Stagnující jaterní čchi napadající plíce 186
Oheň jater napadající plíce 186
 Prázdnota jaterní jin 187

ATOPICKÝ EKZÉM 188

Akutní ekzém 190
 Chronický ekzém 192
 Zevní léčba 193

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 193**KLINICKÉ STUDIE 201**

Akupunktura 201
 Léčivé směsi 202

KAZUISTIKY 204**STATISTICKÉ ÚDAJE O PACIENTECH 211****PROGNÓZA A PREVENCE 211****ZÁPADNÍ LÉKOVÁ TERAPIE 212**

Protialergické léky (stabilizátory žírných buněk) 212
 Bronchodilatátory 213
 Kortikosteroidy 213
 Antagonisté leukotrienu 213

6. KAPITOLA**ALERGICKÁ RÝMA 217****ALERGICKÁ RÝMA V ZÁPADNÍ MEDICÍNĚ 217**

Příčinné faktory 218
 Patologie 218

ČÍNSKÁ TEORIE SYMPTOMU BIYUAN 219

Příčinné faktory 219
 Patologie 220

**ROZDÍLY MEZI ALERGICKOU RÝMOU
A SYMPTOMEM BIYUAN 221**

Rozdíly mezi alergickou rýmou a symptomem *biyuan* 221
 Čínská teorie symptomu *biyuan* („plného nosu“) 221

NOVÁ TEORIE ALERGICKÉ RÝMY 222

Příčinné faktory 222

Patologie 222

LÉČBA ALERGICKÉ RÝMY 224

Sezónní alergická rýma 224

Celoroční alergická rýma 227

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 230**KLINICKÉ STUDIE 231**

Akupunktura 231

Akupunktura a léčivé směsi 233

Léčivé směsi 234

KAZUISTIKY 236**7. KAPITOLA****ZÁNĚT VEDLEJŠÍCH NOSNÍCH DUTIN (NOSNÍ POLYPY) 239****ZÁNĚT VEDLEJŠÍCH NOSNÍCH DUTIN 240****PŘÍČINNÉ FAKTORY A PATOLOGIE 240**

Opakovaná napadení větrem 240

Strava 241

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 241*Větrná horkost* 243*Horkost plic* 244*Oheň jater a žlučníku* 244*Vlhká horkost žaludku a sleziny* 245*Stagnace čchi a krve* 246*Prázdnota plicní a slezinové čchi* 246*Prázdnota jaterní a ledvinové jin* 247**MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 248****KLINICKÉ STUDIE 248**

Akupunktura 248

PROGNÓZA 249**NOSNÍ POLYPY 250****LÉČBA POMOCÍ ČÍNSKÉ MEDICÍNY 250***Horkost plic se stagnací* 250*Hlenová vlhkost se stázou* 251*Prázdnota plicní a slezinové čchi s hlenovou vlhkostí* 251**8. KAPITOLA****KAŠEL 253****PŘÍČINNÉ FAKTORY 254**

Vnější patogenní činitele 254

Emocionální stres 255

Strava 255

Chronické onemocnění 255

PATOLOGIE 255**AKUPUNKTURA PŘI KAŠLI 258****DIAGNOSTIKA 258**

Zvuk 258

Denní doba 259

Vykašlávání hleny 259

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 259

AKUTNÍ STAVY 260

AKUTNÍ VNĚJŠÍ SYNDROMY 261

Napadení *větrným chladem* 261Napadení *větrnou horkostí* 262Napadení *větrnou suchostí* 263

AKUTNÍ VNITŘNÍ SYNDROMY 264

Horkost plic 264*Hlenová horkost v plicích* 265

CHRONICKÉ STAVY 266

CHRONICKÉ PLNÉ SYNDROMY 267

Hlenová vlhkost v plicích 267*Hlenová horkost v plicích* 268*Hleny v plicích* 269*Oheň jater napadající plíce* 270

CHRONICKÉ PRAZDNÉ SYNDROMY 271

Prázdnota *plícní čchi* 271Prázdnota *plícní jin* 271*Suchost plic* 272**MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 273****KLINICKÉ STUDIE 276**

Léčivé směsi 276

PROGNÓZA 278**ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 278**

Tracheitida (zánět průdušnice) 278

Akutní bronchitida (zánět průdušek) 278

Chronická bronchitida (zánět průdušek) 278

Černý kašel 278

Pleuritida (zánět pohrudnice) 278

Pneumonie (zápal plic) 278

Karcinom průdušek 279

Tuberkulóza plic 279

Bronchiektázie (rozšíření průdušek) 279

Onemocnění srdce 279

9. KAPITOLA**PSYCHIKA V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 281****POVAHA MYSLI (SHEM) V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 281****PĚT STRÁNEK DUŠEVNÍHO****A SPIRITUÁLNÍHO ŽIVOTA 285**Éterická duše (*hun*) 286Tělesná duše (*po*) 301Intelekt (*yi*) 309Vůle (*zhi*) 310**10. KAPITOLA****EMOCE 313**

EMOCE 318

Hněv 318

Radost 321

Obavy 322

Zádumčivost 324

Smutek a žal 325

Strach 327

Šok 328

Láska 329
 Žádostivost 329
 Pocit viny 330
 Stud 332

PATOLOGIE ČCHI A *MINISTERSKÉHO* *OHNĚ* U EMOCIONÁLNÍCH PROBLÉMŮ 334

Účinek emocí na tělesnou čchi 334
 Patologie *ministerského ohně*
 u emocionálních problémů 338

11. KAPITOLA PŮVOD DUŠEVNĚ-EMOCIONÁLNÍCH PROBLÉMŮ 347

VROZENÉ PŘEDPOKLADY 348

Dřevěný typ 348
 Ohnivý typ 348
 Zemský typ 350
 Kovový typ 350
 Vodní typ 351

STRAVA 352

Nadměrná konzumace potravin s horkou energií 352
 Nadměrná konzumace potravin vytvářejících *vlhkost* 353
 Nadměrná konzumace potravin s chladnou energií 353
 Nepravidelné jídelní návyky 353
 Nedostatečný příjem potravy 353

PŘEPRACOVÁNÍ 353

PŘÍLIŠNÁ SEXUÁLNÍ AKTIVITA 353

DROGY 353

PREVENCE DUŠEVNĚ-EMOCIONÁLNÍCH PROBLÉMŮ 355

12. KAPITOLA DIAGNOSTIKA DUŠEVNĚ-EMOCIONÁLNÍCH PROBLÉMŮ 357

PLEŤ 357

OČI 359

PULZ 360

Pulz a emoce 360
Srdeční pulz 360
 Obecné kvality pulzu a emoce 362

JAZYK 362

Červená špička 362
Srdeční rýha 363
 Strany jazyka 364
 Tvar těla jazyka 365
 Kombinovaná *žaludeční a srdeční rýha* 365

13. KAPITOLA DEPRESE 367

DEFINICE A POHLED ZÁPADNÍ MEDICÍNY 368
 Velká depresivní porucha 369

PATOLOGIE DEPRESE V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 369
 Yu jako stagnace 369

Yu jako duševní sklíčenost 370
 Deprese a vztah mezi myslí (*shen*)
 a éterickou duší (*hun*) 370
 Vůle (*zhi*) *ledvin* a deprese 371
 Rozlišení mezi depresí při syndromu *yu*
 a při syndromu *dian* 371
 Liliový syndrom (*baihebing*) 372
 Nervozita (*zangzao*) 372
 Syndrom švestkové pecky (*meiheqi*) 373

PŘÍČINNÉ FAKTORY 373

Emocionální stres 373
 Vrozené znaky 375
 Nepravidelná strava 375
 Přepřacování 375

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 375

Stagnace *jaterní* čchi 375
 Stagnace *srdeční a plicní* čchi 379
 Stagnující *jaterní* čchi měnící se v *horkost* 380
Hlenová horkost zneklidňující mysl 381
 Stáza *krve* zahrazující mysl 382
 Stagnace čchi s *hlenem* 383
Horká bránice 385
 Obavy zraňující mysl 386
 Prázdnota *srdce a sleziny* 387
 Prázdnota *srdečního jangu* 388
 Prázdnota *ledvinové a srdeční jin*,
 vyšlehující prázdna *horkost* 389
 Prázdnota *ledvinového jangu* 390

AKUPUNKTURNÍ BODY NA DEPRESI 391

LÉČIVÉ SMĚSI NA DEPRESI 397

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 399

KLINICKÉ STUDIE 402

Akupunktura 402
 Léčivé směsi 407

KAZUISTIKY 408

STATISTICKÉ ÚDAJE O PACIENTECH 414

POZNÁMKY 415

14. KAPITOLA ÚZKOST 417

ÚZKOST V ZÁPADNÍ MEDICÍNĚ 417

ÚZKOST V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 419

Čínské nemoci odpovídající úzkosti 419
 Protichůdný tok čchi v ústřední dráze (*chongmai*) 419
 Bušení srdce v čínské diagnostice 421
 Rozdíl mezi neklidnou myslí
 a zahrazenou myslí při úzkosti 422

PŘÍČINNÉ FAKTORY 422

Emocionální stres 422
 Vrozené předpoklady 423
 Nepravidelná strava 423
 Ztráta *krve* 423
 Přepřacování 423

PATOLOGIE A PRINCIPY LÉČBY 423

Srdce 424
Plíce 424
Ledviny 425
Slezina 426
Játra 426

AKUPUNKURNÍ LÉČBA ÚZKOSTI 427

Vzdálené body podle drah 427
 Body na hlavě 427

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 429

Prázdnota *srdce* a *žlučníku* 429
 Prázdnota *krve srdce* 429
 Prázdnota *ledvinové* a *srdeční* jin
 s *prázdnotou horkostí* 430
 Prázdnota *srdečního jangu* 431
 Prázdnota *plicní* a *srdeční* čchi 431
 Stagnace *plicní* a *srdeční* čchi 432
 Prázdnota *plicní* a *srdeční* jin 432
 Stáza *krve srdce* 433
Hlenová horkost zneklidňující *srdce* 433

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 434**KAZUISTIKY 435****15. KAPITOLA
NESPAVOST (OSPALOST, ZHORŠENÁ PAMĚŤ) 439****PŘÍČINNÉ FAKTORY 441**

Obavy 441
 Hněv 442
 Přeprocování 442
 „Bázlivý žlučník“ 442
 Nepravidelná strava 442
 Porod 442
 Zbytková *horkost* 442
 Přílišná sexuální aktivita 442

PATOLOGIE 443**DIAGNOSTIKA 444**

Spánek 444
 Sny 444
 Polohy ve spánku 445
 Chrápání 445

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 446

Vyšlehující *oheň jater* 446
 Vyšlehující *oheň srdce* 447
Hlenová horkost zneklidňující *mysl* 448
 Stagnace *srdeční* čchi 449
 Stáza *krve srdce* 450
 Zbytková *horkost* v bránici 451
Akumulace potravy 452
 Prázdnota *krve srdce* a *krve sleziny* 453
 Prázdnota *srdeční* jin 454
Srdce a *ledviny* v nerovnováze 455
 Prázdnota *srdce* a *žlučníku* 456
 Prázdnota *jaterní* jin 456

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 458**KLINICKÉ STUDIE 461**

Akupunktura 461
 Léčivé směsi 463

STATISTICKÉ ÚDAJE O PACIENTECH 464**1. DODATEK KE KAPITOLE CHOROBNÁ
SPAVOST 464**

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 465
 Vlhkost zahrazující *mozek* 465
Hlen zamlžující *mozek* 465
 Prázdnota *sleziny* 466
 Prázdnota *ledvinového jangu*
 (nedostatečnost *moře dřevě*) 467

2. DODATEK KE KAPITOLE ZHORŠENÁ PAMĚŤ 467**PŘÍČINNÉ FAKTORY 468**

Obavy a zádumčivost 468
 Přeprocování a přílišná sexuální aktivita 468
 Porod 468
 Smutek 468
 „Rekreační“ drogy 468

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 468

Prázdnota *sleziny* 468
 Nedostatečnost *esence ledvin* 469
 Prázdnota *srdce* 470

**16. KAPITOLA
SYNDROMY U DUŠEVNĚ-EMOCIONÁLNÍCH
PROBLÉMŮ A JEJICH LÉČBA POMOCÍ LÉČIVÝCH
SMĚSÍ A AKUPUNKTURY 473****ÚČINKY DUŠEVNĚ-EMOCIONÁLNÍCH PROBLÉMŮ
NA ČCHI, KREV, JIN A VZNIK PATOGENNÍCH
ČINITELŮ 474**

Účinky na čchi 474
 Účinky na *krev* 475
 Účinky na jin 476
*Patogenní činitele při duševně-emocionálních
problémech* 477

ZAHRAZENÁ, NEKLIDNÁ, OSLABENÁ MYSL 479

Zahrazená *mysl* 479
 Neklidná *mysl* 480
 Oslabená *mysl* 480
 Metody léčby léčivými směsmi v případě zahrazené,
 neklidné nebo oslabené *mysli* 481
 Principy léčby 481

ZAHRAZENÁ MYSL 481

Stagnace čchi 483
 Stáza *krve* 487
Hlen zamlžující *mysl* 489

NEKLIDNÁ MYSL 493

Prázdnota *krve* 493
 Prázdnota jin 494
 Prázdnota jin s *prázdnotou horkostí* 498
 Prázdnota *jaterní* jin s *prázdnotou horkostí* 500
 Stagnace čchi 502
 Stáza *krve* 502

Oheň 502

Ohnivý hlen 506

OSLABENÁ MYSL 508

Prázdnota čchi a krve 508

Prázdnota jangu 512

Prázdnota krve 514

Prázdnota jin 514

POZNÁMKA 520

17. KAPITOLA

UŠNÍ ŠELESTY 523

PŘÍČINNÉ FAKTORY 523

Emocionální vypětí 523

Přepřepování 524

Vysoký věk 524

Strava 524

Přílišná sexuální aktivita 524

Hlučné prostředí 524

PATOLOGIE 524

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 526

STAVY PLNOSTI 526

Vzestup *jaterního* jangu 526

Vzestup *ohně jater* a žlučnicku 527

Vítr jater 528

Ohnivý hlen šlehající vzhůru 529

STAVY PRÁZDNOTY 531

Nedostatečnost esence *ledvin* 531

Prázdnota čchi v *horním zářiči* 532

Prázdnota krve *srdce* 533

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 534

PROGNÓZA 534

18. KAPITOLA

STRUMA (HYPOTYREÓZA, HYPERTYREÓZA) 535

PŘÍČINNÉ FAKTORY 537

Emocionální stres 537

Strava 537

Prostředí 537

Vrozené předpoklady 537

PATOLOGIE 538

DIAGNOSTIKA 539

OBECNÉ INDIKACE LÉČBY 539

Akupunktura 539

Léčivé směsi na útvary 541

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 541

Stagnace čchi a *hlen*

(nazývané také čchiová struma) 542

Stagnace *jaterní* čchi,

prázdnota *slezinové* čchi a *hlen* 543

Hlen a stáza krve 543

Vyšlehující *oheň jater* s *hlenovou horkostí* 544

Prázdnota *srdeční* a *jaterní* jin s *hlenem* 545

PROGNÓZA A PREVENCE 547

STRUMA V ZÁPADNÍ MEDICÍNĚ 547

HYPOTYREÓZA 549

PATOLOGIE 549

KLINICKÉ PROJEVY 550

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 550

Prázdnota *slezinového* a *ledvinového* jangu 551

Prázdnota čchi a krve 552

Prázdnota *jaterní* a *ledvinové* jin 553

HYPERTYREÓZA 554

PATOLOGIE 554

KLINICKÉ PROJEVY 554

HYPERTYREÓZA V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ: PŘEHLED ČÍNSKÉ LITERATURY 555

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 560

Stagnace *jaterní* čchi 560

Horkost v játrech, srdci a žaludku 561

Prázdnota *jaterní* a *ledvinové* jin

s prázdnotou *horkostí* 562

Hlenová horkost v játrech 563

KAZUISTIKY 563

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 565

19. KAPITOLA

VYSOKÝ KREVNÍ TLAK 567

HYPERTENZE (VYSOKÝ KREVNÍ TLAK)

V ZÁPADNÍ MEDICÍNĚ 568

Příčiny hypertenze 569

Patologie esenciální hypertenze 570

Komplikace 570

Hodnocení 570

Léčba 571

VYSOKÝ KREVNÍ TLAK V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 573

Patologie vysokého krevního tlaku

v čínské medicíně 573

Příčinné faktory vysokého krevního tlaku

v čínské medicíně 578

Úvahy o vysokém krevním tlaku v čínské medicíně 578

Účinky léků na vysoký krevní tlak na pulz 582

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 583

Vzestup *jaterního* jangu 583

Vítr jater 585

Oheň jater 586

Stagnace *jaterní* čchi, krev proudící

protichůdně směrem vzhůru 587

Játra napadající *slezinu* 588

Hlen zahrazující vývody a krevní cévy 589

Stáza krve ve spojnicích (dráhách *luo*) 590

Prázdnota *jaterní* a *ledvinové* jin 591

Prázdnota čchi a jin 592

Prázdnota *slezinového* a *ledvinového* jangu 593

Nerovnováha ústřední dráhy a dráhy početí
(*chongmai a renmai*) 594

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 594

KAZUISTIKY 595

STATISTICKÉ ÚDAJE O PACIENTECH 598

KLINICKÉ STUDIE 599

Akupunktura 599

Léčivé směsi 600

20. KAPITOLA

ÚNAVA 605

PŘÍČINNÉ FAKTORY 607

Vrozená slabost 607

Přepřepřepování 608

Přílišná tělesná námaha 608

Strava 609

Závažné onemocnění 609

Přílišná sexuální aktivita 609

Porod 609

„Rekreační“ drogy 610

PATOLOGIE 610

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 612

STAVY PRÁZDNOTY 612

PRÁZDNOTA ČCHI 612

Prázdnota *plicní* čchi 612

Prázdnota *slezinové* čchi 613

Prázdnota *srdeční* čchi 615

PRÁZDNOTA JANGU 615

Prázdnota *srdečního* jangu 615

Prázdnota *slezinového* jangu 616

Prázdnota *ledvinového* jangu 617

PRÁZDNOTA KRVE 619

Prázdnota *krve srdce* 619

Prázdnota *krve jater* 620

Prázdnota *krve sleziny* 621

PRÁZDNOTA JIN 622

Prázdnota *plicní* jin 622

Prázdnota *srdeční* jin 623

Prázdnota *žaludeční a slezinové* jin 624

Prázdnota *jaterní* jin 625

Prázdnota *ledvinové* jin 626

STAVY PLNOSTI 628

Stagnace *jaterní* čchi 628

Stáza *krve jater* 633

Vzestup *jaterního* jangu 633

Vyšlehující *oheň jater* 634

Vítr jater 635

Hlen 636

Vlhkost 638

STATISTICKÉ ÚDAJE O PACIENTECH 641

ZÁPADNÍ DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA 642

Chronická nefritida (zánět ledvin) 642

Žlázová horečka (mononukleóza) 642

Chronický únavový syndrom 642

Nádorová onemocnění 642

Addisonova choroba 642

Hypotyreóza 642

Diabetes mellitus 642

21. KAPITOLA

SYNDROM BLOKÁDY HRUDI 645

PŘÍČINNÉ FAKTORY 646

Vnější patogenní činitele 646

Strava 647

Emocionální problémy 647

Vysoký věk 647

PATOLOGIE 647

DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA 650

Visící hleny v hrudníku či podžebří (*xuanyin*) 650

Bolest v nadbříšku 650

Skutečná bolest *srdce* 650

STRATEGIE LÉČBY 650

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 651

STAVY PLNOSTI 651

Stagnace čchi v hrudníku 651

Stáza *krve srdce* 652

Kalný *hlen* stagnující v hrudníku 654

Stagnace *chladu* v hrudníku 658

Oheň jater zneklidňující *srdce* v hrudníku 660

STAVY PRÁZDNOTY 661

Prázdnota *slezinového a srdečního* jangu 661

Prázdnota čchi a jin 662

Prázdnota *srdeční a ledvinové* jin 663

PROGNÓZA A PREVENCE 665

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 665

KLINICKÉ STUDIE 677

Akupunktura 677

Léčivé směsi 677

ZÁPADNÍ DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA 682

Pleuritida 682

Plicní embolie 682

Karcinom průdušek 683

Ischemická choroba srdeční 683

Angina pectoris 683

Infarkt myokardu 683

Braniční kýla 683

Karcinom jícnu 684

22. KAPITOLA

BOLEST V NADBŘÍŠKU 685

PŘÍČINNÉ FAKTORY 686

Vnější patogenní činitele 686

Strava 686

Emocionální problémy 689

Přílišná námaha 689

Přepřepřepování 689

Konstituční slabost 690

Nevhodná léčba 690

PATOLOGIE 690**DIAGNOSTIKA 691**

Povaha bolesti 691

Čas výskytu bolesti 691

Zmírňování nebo zhoršování bolesti 691

Žízeň 692

Pachuť v ústech 692

Říhání 692

Návrat kyselé nestrávené potravy do hltanu a úst 692

Nevolnost a zvracení 692

Rozpínání, tíseň, pocit hroudy a plnost 692

Vyšetření nadbřišku pohmatem 693

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 693**STAVY PLNOSTI 693**

Chlad napadající žaludek 693

Akumulace potravy 695

Jaterní čchi napadající žaludek 697

Horkost žaludku 700

Oheň žaludku 701

Ohnivý hlen v žaludku 702

Vlhkost v žaludku a slezině 703

Vlhká horkost v žaludku a slezině 704

Horkost žaludku a jater 705

Stáza krve v žaludku 706

Hleny v žaludku 709

STAVY PRÁZDNOTY 710

Prázdnota a chlad žaludku a sleziny 710

Prázdnota žaludeční jin 711

PROGNÓZA A PREVENCE 713**MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 714****KLINICKÉ STUDIE 717**

Akupunktura 717

Léčivé směsi 718

ZÁPADNÍ DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA 721

Jícen 721

Žaludek 721

Dvanáctník 722

Slinivka břišní 722

Tlusté střevo 722

Žlučník 722

23. KAPITOLA**NEVOLNOST A ZVRACENÍ 723****PŘÍČINNÉ FAKTORY 724**

Vnější patogenní činitele 724

Nepravidelná strava 724

Emocionální stres 724

Přeprocování 725

PATOLOGIE 725**DIAGNOSTIKA 726****IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 727**

Napadení žaludku vnějším chladem 728

Jaterní čchi napadající žaludek 728

Chlad v žaludku 729

Chladná vlhkost v žaludku 729

Horkost žaludku 730

Hlen zahrazující žaludek 730

Horkost v játrech a žlučníku 731

Oheň žaludku a jater 731

Akumulace potravy 732

Stagnace srdeční čchi 733

Prázdnota žaludeční čchi 733

Prázdnota a chlad žaludku 734

Prázdnota žaludeční jin 734

KLINICKÉ STUDIE 735

Akupunktura 735

Léčivé směsi 736

24. KAPITOLA**ŽALUDEČNÍ REFLUX 737****ŽALUDEČNÍ REFLUX V ZÁPADNÍ MEDICÍNĚ 738****ŽALUDEČNÍ REFLUX V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 739**

Caoza: zkažený žaludek 739

Fanwei: návrat nestrávené potravy 739

Yege: ztížené polykání 739

Eni: škytavka 739

Tunsuan: návrat kyselé nestrávené

potravy do hltanu a úst 739

Tusuan: zvracení kyselého žaludečního obsahu 739

PŘÍČINNÉ FAKTORY ŽALUDEČNÍHO REFLUXU 740

Emocionální stres 740

Nepravidelná strava 740

Přeprocování 740

PATOLOGIE ŽALUDEČNÍHO REFLUXU 741**IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 743**

Stagnace čchi s hlenem 743

Horkost žaludku a jater 743

Stáza krve 744

Prázdnota žaludeční jin s prázdnou horkostí 744

Prázdnota žaludečního a slezinového jangu 745

Prázdnota ledvinového jangu 746

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 747**25. KAPITOLA****VŘÍDKY V ÚSTECH 749****VŘÍDKY V ÚSTECH V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 750**

Patologie 750

Diagnostika 750

Jinový oheň 751

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 755

Horkost v srdci a slezině 755

Horkost žaludku 756

Jedovatá horkost 757

Prázdnota žaludeční jin s prázdnou horkostí 757

Prázdnota srdeční a ledvinové jin

s prázdnou horkostí 758

Prázdnota žaludku a sleziny s jinovým ohněm 758

Prázdnota a chlad žaludku 760

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 760

26. KAPITOLA**BOLEST V PODŽEBŘÍ (ŽLUČNÍKOVÉ KAMENY) 763****BOLEST V PODŽEBŘÍ 764****PŘÍČINNÉ FAKTORY A PATOLOGIE 764**

Emocionální vypětí 764

Vnější vlhkost 764

Strava 764

Přepřacování a přílišná sexuální aktivita 764

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 764**STAVY PLNOSTI 765**

Stagnace jaterní čchi 765

Stáza krve jater 765

Vlhká horkost v játrech a žlučníku 766

STAVY PRAZDNOTY 767

Prázdnota krve jater 767

Prázdnota jaterní jin 768

ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 768

Bolest v pravém podžebří 768

Bolest v levém podžebří 769

DODATEK KE KAPITOLE ŽLUČNÍKOVÉ KAMENY 769**IDENTIFIKACE SYNDROMŮ 769**

Stagnace jaterní čchi 769

Vlhká horkost v játrech a žlučníku 769

LÉČBA 770

Stagnace jaterní čchi 770

Vlhká horkost v játrech a žlučníku 770

POZNÁMKY OHLEDNĚ AKUPUNKTURNÍ LÉČBY 771**MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 771****27. KAPITOLA****BOLEST BŘICHA 775****PŘÍČINNÉ FAKTORY A PATOLOGIE 776**

Vnější patogenní činitele 776

Emocionální stres 777

Nevhodný způsob stravování 777

DIAGNOSTIKA 777

Povaha bolesti 778

Reakce na stlačení 778

Reakce na jídlo či pití 778

Reakce na vyprázdnění střev 778

Reakce na pohyb či odpočinek 778

Reakce na teplo 778

Příznaky na jazyku 779

Příznaky pulzu 779

Pohmat břicha 779

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 780**STAVY PLNOSTI 780**

Chlad v tenkém a tlustém střevě 780

Chladná vlhkost v tenkém a tlustém střevě 781

Vlhká horkost v tenkém a tlustém střevě 782

Akumulace potravy 783

Stagnace čchi 784

Stagnace čchi s vlhkostí 787

Stagnace čchi, vlhkost, prázdnota čchi 788

Stáza krve 789

STAVY PRAZDNOTY 790

Prázdnota a pokles slezinové čchi 790

Prázdnota slezinového jangu s prázdným chladem v břiše 791

Prázdnota slezinové čchi s vlhkostí 792

Prázdnota slezinového a ledvinového jangu 792

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 793**STATISTICKÉ ÚDAJE O PACIENTECH 793****PROGNÓZA A PREVENCE 794****ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 795**

Ledviny 795

Apendix 795

Tlusté střevo 795

Tenké střevo 796

28. KAPITOLA**BŘIŠNÍ MASY 797****PŘÍČINNÉ FAKTORY 798**

Emocionální vypětí 798

Nepravidelná strava 798

Vnější patogenní činitele 798

PATOLOGIE 798**IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 799****MASY ČCHI 802**

Stagnace jaterní čchi 802

Akumulace potravy a hlen 803

KREVNÍ MASY 804

Stagnace čchi a krve 804

Stáza krve zauzlená v nitru 805

Prázdnota řádné čchi a stáza krve 807

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 808**PROGNÓZA A PREVENCE 812****ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 813****29. KAPITOLA****PRŮJEM 815****PŘÍČINNÉ FAKTORY A PATOLOGIE 815**

Napadení vnějšími patogenními činiteli 815

Nepravidelná strava 816

Emocionální stres 816

Přepřacování, chronické onemocnění 816

Přepřacování, přílišná sexuální aktivita 816

DIAGNOSTIKA 817**IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 817**

STAVY PLNOSTI 818

Zadržování *chladné vlhkosti* 818Zadržování *vlhké horkosti* 819Akumulace *potravy* 822Stagnace *jaterní čchi* 822Stáza *krve v tenkém a tlustém střevě* 823

STAVY PRÁZDNOTY 823

Prázdnota *sleziny a žaludku* 823Prázdnota *slezinového a ledvinového jangu* 824

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 826

PROGNÓZA 830

ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 830

Zánětlivé příčiny *chronického průjmu* 830Nezánětlivé příčiny *chronického průjmu* 831**30. KAPITOLA****ZÁCPA 833**

PŘÍČINNÉ FAKTORY 834

Nepravidelná *strava* 834Emocionální *stres* 834Nedostatek *tělesného pohybu* 834Přepřacování a *porod* 834Horečnaté *onemocnění* 835

PATOLOGIE 835

Žaludek 835*Tlusté střevo* 836*Slezina* 836*Játra* 836*Ledviny* 836*Plíce* 836

DIAGNOSTIKA 837

Tvar *stolice* 837Vlhkost *stolice* 837

Bolest 837

Úsilí při *vyměšování stolice* 837

Barva 837

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 838

CHRONICKÁ VNITŘNÍ *HORKOST* 838*Horkost v žaludku a tlustém střevě* 838*Horkost v játrech* 839AKUTNÍ *HORKOST* PŘI *HOREČNATÉM ONEMOCNĚNÍ* 841Akutní *oheň tlustého střeva a žaludku* 841

ČCHI 842

Stagnace *jaterní čchi* 842

STAVY PRÁZDNOTY 842

Prázdnota *čchi* 842Prázdnota *jangu* 843Prázdnota *krve* 845Prázdnota *jin* 846

CHLAD 847

Prázdnota *slezinového*a *ledvinového jangu s chladem* 847

PROGNÓZA A PREVENCE 848

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 848

ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 849

Akutní *zánět slepého střeva* 849Střevní *neprůchodnost* 850**31. KAPITOLA****MOČOVÉ OBTÍŽE (MOČOVÉ KAMENY) 851**

PATOLOGIE 853

Vlhkost 853Stagnace *čchi* 853Prázdnota *čchi* 853Prázdnota *ledvin* 854

PŘEHLED SYNDROMŮ 855

Horké *vykapávání* 856Kamenné *vykapávání* 856Čchiové *vykapávání* 856Krvavé *vykapávání* 856Mastné *vykapávání* 856Únavové *vykapávání* 856

PŘÍČINNÉ FAKTORY 858

Vnější *vlhkost* 858

Strava 858

Přílišná *sexuální aktivita* 859Vysoký *věk a chronické onemocnění* 859Emocionální *stres* 859Nadměrné *zvedání břemen nebo stání* 859

DIAGNOSTIKA 859

Četnost *močení* 859Snadnost nebo *obtížnost močení* 860Barva *moči* 860

Bolest 860

Pocity v *podbřišku* 860

Jazyk 860

Pulz 860

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 861

Horké *vykapávání* 862Kamenné *vykapávání* 867Čchiové *vykapávání* 868Krvavé *vykapávání* 872Mastné *vykapávání* 873Únavové *vykapávání* 874

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 876

PROGNÓZA A PREVENCE 880

STATISTICKÉ ÚDAJE O PACIENTECH 880

ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 881

Cystitida (*zánět močového měchýře*) 881

Uretritida 881

Prostatitida a *zbytnění prostaty* 881Močové *kameny* 881Tuberkulóza *ledvin* 882

KLINICKÉ STUDIE 882

Akupunktura 882

Léčivé *směsi* 883

DODATEK KE KAPITOLE MOČOVÉ KAMENY 884

PŘÍČINNÉ FAKTORY 884

Přílišná sexuální aktivita 884

Strava 884

Nedostatek tělesného pohybu 884

Úbytek tekutin 884

PATOLOGIE 884

Akutní stadium 884

Chronické stadium 884

LÉČBA 885

Akutní stadium 885

Chronické stadium 886

PROGNOZA 887

Místo výskytu 887

Tvar a velikost 887

Načasování léčby 887

Tělesná kondice 887

32. KAPITOLA**POMOČOVÁNÍ A VŮLÍ NEOVLADELNÝ ÚNIK MOČI (KREV V MOČI) 889**

PŘÍČINNÉ FAKTORY 890

Vrozená slabost 890

Šok 890

Vysoký věk 890

Přílišná sexuální aktivita 890

Chronický kašel 890

Porod 890

PATOLOGIE 890

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 891

STAVY PRÁZDNOTY 891

Prázdnota *plicní* čchi 891Prázdnota *slezinové* čchi 892Prázdnota *ledvinového* jangu 892Prázdnota *ledvinové* jin 894

STAVY PLNOSTI 896

Oheň jater prosakující směrem dolů 896*Oheň srdce* 897*Vlhká horkost v močovém měchýři* 898

PROGNOZA 898

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 898

DODATEK KE KAPITOLE KREV V MOČI 900**33. KAPITOLA****ZADRŽENÍ MOČI 903**

PATOLOGIE 904

Vlhkost nebo *vlhká horkost* 904*Horkost plic* 904Nestoupající *slezinové* čchi 904Prázdnota *ledvinového* jangu 904Prázdnota *ledvinové* jin 905Stagnace *jaterní* čchi 905Stáza *krve* 905

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 905

Vlhká horkost v močovém měchýři 905*Horkost plic* 906Stagnace *jaterní* čchi 906Stáza *krve* 907Pokles *slezinové* čchi 907Prázdnota *ledvinového* jangu 908

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 908

34. KAPITOLA**INTERSTICIÁLNÍ CYSTITIDA (ZÁNĚTLIVÉ ONEMOCNĚNÍ STĚNY MOČOVÉHO MĚCHÝŘE) 911**

INTERSTICIÁLNÍ CYSTITIDA V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 913

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 913

Prázdnota *slezinové* čchi a *ledvinového* jangu s jinovým *ohněm* 914Prázdnota *slezinové* čchi a *ledvinového* jangu s *vlhkostí* 914Prázdnota *slezinové* čchi a *ledvinového* jangu se stagnací čchi 915Prázdnota *slezinové* čchi a *ledvinového* jangu se stázou *krve* 916Prázdnota *ledvinové* jin s prázdnotou *horkostí* 917

PROGNOZA A PREVENCE 917

35. KAPITOLA**NEZHOUNBÉ ZVĚTŠENÍ PROSTATY 919**

PROSTATA A JEJÍ NEZHOUNBÉ ZVĚTŠENÍ V ZÁPADNÍ MEDICÍNĚ 919

PROSTATA V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 920

PATOLOGIE NEZHOUNBÉHO ZVĚTŠENÍ PROSTATY V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 923

Prázdnota *ledvin, sleziny* a *plic* 923*Vlhkost* a *hlen* 924Stáza *esence (jing)* 924Stáza *krve* 925

STRATEGIE LÉČBY 925

Strategie při používání léčivých směsí 925

Akupunktura 926

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 927

Stáza *krve* 927*Hlenová vlhkost* 928Prázdnota *ledvinového* a *slezinového* jangu 929Prázdnota *jaterní* a *ledvinové* jin 930Stáza *esence (jing)* 930Stagnace *jaterní* čchi s *hlenovou vlhkostí* 931

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 932

ZÁPADNÍ MEDICÍNA 935

36. KAPITOLA**ZÁNĚT PROSTATY A BOLEST V OBLASTI PROSTATY 939**

CHRONICKÝ ZÁNĚT PROSTATY V ZÁPADNÍ MEDICÍNĚ 939

CHRONICKÝ ZÁNĚT PROSTATY V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 941

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 943

- Vlhká horkost v dolním zářiči* 944
Vlhká horkost s jedovatou horkostí v dolním zářiči 945
 Stagnace čchi, stáza krve, stáza esence, stáza v krevních spojnicích 945
 Prázdnota ledvinové čchi s vlhkostí 946
 Prázdnota ledvinového jangu a krve jater 948
 Prázdnota ledvinové jin 948
Vlhká horkost a kalnost v dolním zářiči, nedostatečnost esence ledvin 949
 Prázdnota srdce a ledvin 949

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 950

KLINICKÉ STUDIE 954

- Akupunktura 954
 Léčivé směsi 955

37. KAPITOLA
OTOK (ZÁNĚT LEDVIN) 957

PŘÍČINNÉ FAKTORY 958

- Vnější vítr 958
 Vnější vlhkost 958
 Nepravidelná strava 958
 Přeprocování a přílišná sexuální aktivita 958
Jedovatá horkost z boláků nebo karbunklů 958

PATOLOGIE 959

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 962

JANGOVÝ OTOK 963

- Větrná voda napadající vrstvu ochranné čchi* 963
Jedovatá horkost 964
Vlhkost 965
Vlhká horkost 966

JINOVÝ OTOK 968

- Prázdnota slezinového jangu 968
 Prázdnota srdečního jangu 969
 Prázdnota ledvinového jangu 970

ČCHIOVÝ OTOK 972

- Stagnace čchi 972

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 972

PROGNÓZA 973

ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 973

1. DODATEK KE KAPITOLE
AKUTNÍ ZÁNĚT LEDVIN 973

PŘÍČINNÉ FAKTORY A PATOLOGIE 974

- Infekce 974
 Vnější vlhkost 974

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 974

- Napadení vnějším větrem 974
 Napadení vnější větrnou vodou 974

Vlhkost 975

Jedovatá horkost 975

2. DODATEK KE KAPITOLE CHRONICKÝ ZÁNĚT LEDVIN 976

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 978

- Prázdnota slezinového a ledvinového jangu 978
 Prázdnota slezinového a ledvinového jangu, rozlévající se voda 979
 Prázdnota slezinového a ledvinového jangu, jin stoupající protichůdně směrem vzhůru 981
 Prázdnota sleziny a ledvin, únik esence 981
 Prázdnota ledvinového a srdečního jangu, stagnace čchi a krve 982

PREVENCE 983

- Strava 983
 Odpočinek 983

38. KAPITOLA
SYNDROM BOLESTIVÉHO ZAHRAZENÍ (REVMATOIDNÍ ARTRITIDA) 985

Dráhy 987

BODY 988

PROSTOR MEZI KŮŽÍ A SVALY (COULI) 989

PŘÍČINNÉ FAKTORY 989

- Vnější patogenní činitele 989
 Přílišná tělesná námaha 990
 Přeprocování 990
 Porod 990
 Poranění 990
 Emocionální stres 990

PATOLOGIE 990

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ 992

- Syndrom bolestivého zahrazení z větru (neboli syndrom pochyblivého zahrazení) 992
 Syndrom bolestivého zahrazení z vlhkosti (neboli syndrom lepkavého zahrazení) 992
 Syndrom bolestivého zahrazení z chladu (neboli syndrom bolestivého zahrazení) 992
Horký syndrom bolestivého zahrazení 992
Kostní syndrom bolestivého zahrazení 993

PRINCIPY LÉČBY 994

AKUPUNKURNÍ LÉČBA 996

- Vzdálené body 996
 Blízké body 998
 Sousední body 999
 Body podle syndromů 1000

LÉČIVÉ SMĚSI 1003

- Syndrom bolestivého zahrazení z větru 1005
 Syndrom bolestivého zahrazení z chladu 1006
 Syndrom bolestivého zahrazení z vlhkosti 1007
Horký syndrom bolestivého zahrazení 1008
 Chronický syndrom bolestivého zahrazení 1010
 Šlachově-kostní syndrom bolestivého zahrazení 1012

LÉČBA KONKRÉTNÍCH ČÁSTÍ TĚLA 1015

Šije a horní oblast ramen 1016
 Ramenní kloub 1018
 Kazuistika 1021
 Loket 1022
 Zápěstí 1023
 Prsty rukou 1024
 Kyčel 1026
 Koleno 1027
 Kotník 1029
 Prsty nohou 1030

PROGNÓZA A PREVENCE 1030

Tělesný pohyb 1030
 Strava 1031
 Akupunktura 1032

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 1032**KLINICKÉ STUDIE 1039**

Akupunktura 1039
 Léčivé směsi 1042

ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 1043

Osteoartrtida 1043
 Revmatoidní artritida 1043
 Systémový lupus erythematoses 1044
 Psoriatická artritida 1044
 Fibrozitida (degenerativní bolestivé
 zmnožení vazivové tkáně) 1045
 Bursitida (zánět tělového vaku) 1045
 Zánět šlach 1045
 Reiterův syndrom 1046
 Ulcerózní kolitida 1047
 Ankylozující spondylitida 1047

DODATEK KE KAPITOLE**REVMATOIDNÍ ARTRITIDA 1047****PŘÍČINNÉ FAKTORY 1048**

Napadení vnějšími patogenními činiteli 1048
 Prázdnota *ledvin*, prázdnota původní čchi (*yanqi*) 1049
 Skrytá horkost 1049
 Očkování 1049
 Nepravidelná strava 1049

PATOLOGIE A PRINCIPY LÉČBY 1049

Patologie 1049
 Principy léčby 1050

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 1052

Akutní *vlhká horkost* 1052
 Chronická *vlhká horkost* 1052
Větrně chladná vlhkost 1054
Větrně vlhká horkost 1055
Chlad kombinovaný s horkostí 1055
Hlen a stáza krve 1056
Chladná vlhkost 1057
Větrná vlhkost 1057
 Prázdnota *jaterní a ledvinové jin* 1058

KLINICKÉ STUDIE 1059

Akupunktura 1059
 Léčivé směsi 1060

39. KAPITOLA**BOLEST SPODNÍ ČÁSTI ZAD A ISCHIAS 1063****PŘÍČINNÉ FAKTORY 1066**

Nadměrná tělesná námaha 1066
 Přílišná sexuální aktivita 1066
 Těhotenství a porod 1066
 Napadení vnějším *chladem a vlhkostí* 1066
 Přepřacování 1066
 Nedostatek tělesného pohybu 1067

PATOLOGIE 1067

Zadržování *chladné vlhkosti* 1067
 Stagnace čchi a *krve* 1067
 Prázdnota *ledvin* 1067
 Stagnace *jaterní čchi* 1068

DIAGNOSTIKA 1068

Pozorování 1068
 Dotazování 1068
 Vyšetření pohmatem 1069
 Pulz 1069

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČIVÉ SMĚSI 1071

Napadení *chladem a vlhkostí* 1071
 Stagnace čchi a *krve* 1072
 Prázdnota *ledvin* 1073
 Stagnace *jaterní čchi* 1074

AKUPUNKURNÍ LÉČBA BOLESTI SPODNÍ ČÁSTI ZAD 1075

Akutní stavy 1075
 Chronické stavy 1078

LÉČBA ISCHIASU 1081

Akupunktura 1081
 Léčivé směsi 1082
Chladná vlhkost napadající dráhy zad 1082
Vlhká horkost napadající dráhy zad 1083
 Stagnace čchi a *krve* 1083
 Prázdnota *ledvin* 1084

STATISTICKÉ ÚDAJE O PACIENTECH 1084**PROGNÓZA A PREVENCE 1085****MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 1086****KLINICKÉ STUDIE 1086**

Akupunktura 1086

ROZLIŠOVÁNÍ Z HLEDISKA ZÁPADNÍ MEDICÍNY 1094

Chronické přetížení vaziva v dolní oblasti beder 1094
 Spondylóza 1094
 Osteoartrtida páteře 1095
 Výhřez bederní ploténky 1095

40. KAPITOLA**FIBROMYALGIE 1099****FIBROMYALGIE V ZÁPADNÍ MEDICÍNĚ 1100**

Klinické projevy 1100
 Diagnostika fibromyalgie 1101
 Příčiny fibromyalgie 1102

Léčba fibromyalgie 1103
Práce Janet Travellové týkající se spouštěčových bodů 1103

FIBROMYALGIE V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 1105

Prostor mezi kůží a svaly (*couli*) 1105
Spojnice (dráhy *luo*) 1107
Šlachosvalové dráhy 1110

PŘÍČINNÉ FAKTORY FIBROMYALGIE V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 1112

Napadení vnějšími patogenními činiteli 1113
Emocionální stres 1113
Nepravidelná strava 1113
Nadměrná tělesná námaha 1113

PATOLOGIE FIBROMYALGIE V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 1114

STAVY PLNOSTI 1114

Vlhkost 1114
Stagnace čchi 1114
Stáza krve 1114

STAVY PRÁZDNOSTI 1114

Prázdnota *slezinové čchi* nebo *slezinového jangu* 1114
Prázdnota *slezinového a ledvinového jangu* 1114
Prázdnota *krve jater* 1114
Prázdnota *jaterní a ledvinové jin* 1115

PRINCIPY A STRATEGIE LÉČBY 1115

Přeměna *vlhkosti* 1115
Rozpohybování čchi a odstranění stagnace 1116
Oživení *krve* a odstranění stázy 1116
Doplnění čchi a *krve* 1117
Uklidnění mysli 1118

AKUPUNKTURA PŘI LÉČBĚ FIBROMYALGIE 1118

Blízké body 1118
Sousední body 1119
Vzdálené body 1120
Podkladový stav 1121

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 1122

Plná *vlhkost* 1122
Vlhkost s podkladovou prázdnotou *slezinové čchi* 1123
Vlhkost, stagnace čchi, prázdnota *slezinové čchi* 1123
Vlhkost s prázdnotou *krve jater* 1124
Vlhkost s prázdnotou *jaterní a ledvinové jin* 1125
Stagnace čchi, stáza *krve s vlhkostí* 1125

AKUPUNKTURNÍ LÉČBA FIBROMYALGIE PODLE OBLASTÍ 1126

Horní část zad 1126
Šije 1127
Střední část zad 1127
Spodní část zad 1128
Paže 1128
Dolní končetiny 1129

KLINICKÉ STUDIE 1130

Akupunktura 1130

POROVNÁNÍ SYNDROMU MYOFASCIÁLNÍ BOLESTI, FIBROMYALGIE A POSTVIROVÉHO ÚNAVOVÉHO SYNDROMU 1130

41. KAPITOLA

CHRONICKÝ ÚNAVOVÝ SYNDROM 1133

CHRONICKÝ ÚNAVOVÝ SYNDROM V ZÁPADNÍ MEDICÍNĚ 1134

CHRONICKÝ ÚNAVOVÝ SYNDROM V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 1139

Zbytkový patogenní činitel 1139
Skrytá horkost 1142
Syndrom šaojangu 1145
Jinový oheň 1146
Stavy prázdnoty 1149

PŘÍČINNÉ FAKTORY 1151

Přepracování 1151
Nepravidelná strava 1151
Přílišná sexuální aktivita (u mužů) 1151
Emocionální stres 1151
Nadměrná tělesná námaha a sport 1151
Antibiotika (v případě zbytkového
patogenního činitele) 1151
Očkování (v případě *skryté horkosti*) 1152

PATOLOGIE A PRINCIPY LÉČBY 1152

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 1154

STAVY PLNOSTI 1154

Vlhkost ve svalech 1154
Horkost přikrčená v nitru 1161
Syndrom šaojangu 1162
Jinový oheň 1165

STAVY PRÁZDNOSTI 1166

Prázdnota *plicní a slezinové čchi* 1166
Prázdnota *slezinového a ledvinového jangu* 1168
Prázdnota *krve jater* 1169
Prázdnota *jin* 1169

MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 1172

STATISTICKÉ ÚDAJE O PACIENTECH 1173

42. KAPITOLA

PARKINSONOVA NEMOC 1175

PŘÍČINNÉ FAKTORY 1176

Přepracování a přílišná sexuální aktivita 1176
Strava 1176
Emocionální stres 1176

PATOLOGIE 1176

AKUPUNKTURA PŘI LÉČBĚ PARKINSONOVY NEMOCI 1177

Tělová akupunktura 1177
Skalповá akupunktura 1178

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 1178

Prázdnota *krve jater* rodící *vítr* 1178
Vzestup *jaterního jangu* rodící *vítr* 1180
Oheň jater rodící *vítr* 1182
Hlenová horkost rodící *vítr* 1182
Stagnace čchi a *krve*, stáza ve spojnicích *krve* 1184
Prázdnota *jaterní a ledvinové jin* 1184

 PROGNOZA A PREVENCE 1185

 MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 1186

KLINICKÉ STUDIE 1190

Akupunktura 1190

 Léčivé směsi 1191

 POZNÁMKY 1193

43. KAPITOLA

MRTVICE 1195

PŘÍČINNÉ FAKTORY 1196

Přeprocování a emocionální stres 1196

Nepravidelná strava a nadměrná tělesná námaha 1196

Přílišná sexuální aktivita a nedostatečný odpočinek 1196

 Nadměrná tělesná námaha a nedostatek odpočinku 1197

 PATOLOGIE 1197

 IDENTIFIKACE SYNDROMŮ 1198

 ZACHVÁCENÍ VNITŘNÍCH ORGÁNŮ
(ZÁVAŽNÝ TYP) 1199

Napjatý (neboli uzavřený) typ 1199

Ochablý (neboli otevřený) typ 1200

 Následky zachvácení vnitřních orgánů 1200

ZACHVÁCENÍ SAMOTNÝCH DRAH (MÍRNÝ TYP) 1201

Zachvácení hlavních drah 1201

 Zachvácení pouze spojnic (drah *luo*) 1201

LÉČBA 1201

Zachvácení vnitřních orgánů 1201

Napjatý typ 1202

 Ochablý typ 1202

ZACHVÁCENÍ SAMOTNÝCH DRAH 1203

Ochrnutí celé poloviny těla 1203

Neschopnost mluvit (nebo nezřetelná mluva) 1205

Vysoký krevní tlak 1206

Ochrnutí obličeje 1206

Vůlí neovladatelný únik stolice a moči 1209

Motání hlavy 1209

 Ztuhlost a stažení svalů 1210

SYNDROMY V NÁSLEDNÉM STADIU 1211

Větrný hlen 1211

Hlenová vlhkost 1211

Stagnace čchi a krve 1212

 Prázdnota jin s prázdnou horkostí 1212

DALŠÍ METODY LÉČBY 1213

Elektroakupunktura 1213

Skalповá akupunktura 1213

Terapie injekcemi do bodů 1214

 Fyzioterapie 1214

 PROGNOZA, ČETNOST LÉČBY A PREVENCE 1214

 MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 1215

44. KAPITOLA

SYNDROM OCHABLOSTI 1223

PŘÍČINNÉ FAKTORY 1223

Větrná horkost z teplé nemoci 1224

Vnější vlhkost 1224

Nepravidelná strava 1224

Přílišná sexuální aktivita a přeprocování 1224

Poranění 1224

 Šok 1224

 PATOLOGIE 1225

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 1226

Horkost v plicích poškozující jinové tekutiny 1228

Napadení vlhkou horkostí 1229

Napadení chladnou vlhkostí 1230

Prázdnota žaludku a sleziny 1230

Kolaps sleziny a srdce 1231

Prázdnota jaterní a ledvinové jin 1232

 Stáza krve v dráhách 1233

 MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 1234

PROGNOZA A ROZLIŠOVÁNÍ

PODLE ZÁPADNÍ MEDICÍNY 1237

Dětská obrna 1237

Myastenia gravis 1237

Onemocnění motorických neuronů 1237

Roztroušená skleróza 1237

 Svalová dystrofie 1237

45. KAPITOLA

ROZTROUŠENÁ SKLERÓZA 1239

PŘÍČINNÉ FAKTORY 1241

Napadení vnější vlhkostí 1241

Nepravidelná strava 1241

Přílišná sexuální aktivita 1241

 Šok 1241

 PATOLOGIE 1242

AKUPUNKURNÍ LÉČBA 1243

Manipulace s jehlami 1243

Blízké body 1243

 Body řídící dráhy (*dumai*) 1244

Další mimořádné dráhy 1244

 Skalповá akupunktura 1245

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 1245

Vlhkost v dráhách 1245

Hlenová vlhkost s prázdnou sleziny 1246

Prázdnota žaludku a sleziny 1248

Prázdnota jater a ledvin 1249

Prázdnota jaterní a ledvinové jin s větrem jater 1250

 Stáza krve 1251

 PROGNOZA 1251

 MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA 1251

46. KAPITOLA**KRVÁCENÍ** 1255**PŘÍČINNÉ FAKTORY** 1256

Vnější patogenní činitele 1256

Nepravidelná strava 1256

Emocionální vypětí 1256

Přepřepřepování 1256

Chronické onemocnění a porod 1256

Následky po onemocnění z *horkosti* 1256**PATOLOGIE** 1257

Prázdnota čchi 1257

Horkost krve 1257Prázdna *horkost krve* 1258Stáza *krve* 1258**PRINCIPY LÉČBY** 1259Harmonizace *krve* 1259

Léčba základní příčiny krvácení 1261

Sevření 1262

Léčba čchi 1262

VYKAŠLÁVÁNÍ KRVE 1264*Větrně suchá horkost* 1264*Oheň jater napadající plíce* 1265Prázdnota *plicní jin* s prázdnotou *horkostí* 1266*Slezinová a plicní čchi* ve stavu prázdnoty, nezadržující *krev* 1266**KREV VE STOLICI** 1268*Vlhká horkost v tenkém a tlustém střevě* 1268Stagnace čchi a *krve* 1269Prázdnota *žaludku a sleziny* 1269**KREV V MOČI** 1271*Horkost močového měchýře* 1271Prázdnota *ledvinové jin* s prázdnotou *horkostí* 1272*Slezina* ve stavu prázdnoty, nekontrolující *krev* 1273Nepevná *ledvinová čchi* 1274Stagnace čchi a *krve* 1275**PODKOŽNÍ KRVÁCENÍ** 1275*Horkost krve* 1275Prázdnota *jin* s prázdnotou *horkostí* 1276Čchi ve stavu prázdnoty, nezadržující *krev* 1277**KRVÁČEJÍCÍ DÁSNĚ** 1277*Horkost žaludku* 1277Prázdnota *žaludeční jin* s prázdnotou *horkostí* 1278Prázdnota *žaludku a sleziny* 1279**PROGNOZA A PREVENCE** 1279**MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA** 1280**47. KAPITOLA****EREKILNÍ DYSFUNKCE** 1283**EREKILNÍ DYSFUNKCE V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ** 1285

Mužské pohlavní orgány v čínské medicíně 1285

Osnovný šlachosval, ústřední dráha a penis 1286

Ústřední dráha a mužské pohlavní orgány 1288

Dráhy ovlivňující mužské pohlavní orgány 1290

Faktory ovlivňující erekci 1290

PŘÍČINNÉ FAKTORY EREKILNÍ DYSFUNKCE V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 1292

Vysoký věk 1292

Přílišná sexuální aktivita 1292

Nepravidelná strava 1292

Emocionální stres 1292

Přílišná tělesná aktivita 1292

Přepřepřepování 1292

PATOLOGIE EREKILNÍ DYSFUNKCE V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 1293

Stavy plnosti a prázdnoty při impotenci 1293

Patogenní činitele – *vlhkost*, stáza *krve*, stáza *esence, hlen* 1294**IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA** 1295Prázdnota *ledvinového jangu* 1295Prázdnota *ledvinové jin* 1297Prázdnota *krve jater* 1297Prázdnota *krve srdce* 1298Prázdnota *srdeční a žlučnickové čchi* 1298Nekomunikující *srdce a ledviny*(prázdnota *srdeční a ledvinové čchi*) 1299Nekomunikující *srdce a ledviny*(prázdnota *srdeční a ledvinové jin*) 1300Stagnace *jaterní čchi* 1301*Vlhká horkost* v dolním zářiči 1301*Vlhká horkost* v dráze *jater* 1302Stáza *esence (jing)* a *hlen* 1303**MODERNÍ ČÍNSKÁ LITERATURA** 1304**KLINICKÉ STUDIE** 1308

Akupunktura 1308

Léčivé směsi 1308

48. KAPITOLA**BĚŽNÉ NACHLAZENÍ A CHŘIPKA** 1311**ÚVOD** 1311Pojetí *větru* v čínské medicíně 1311Pojetí *teplé nemoci (wenbing)* 1313**PŘÍČINNÉ FAKTORY A PATOLOGIE** 1314

Šestice drah 1315

Čtyři vrstvy 1315

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 1318**VRSTVA OCHRANNÉ ČCHI** 1319*Větrný chlad*, převaha *chlada* 1319*Větrný chlad*, převaha *větru* 1321*Větrná horkost* 1322*Větrně vlhká horkost* 1325*Větrně suchá horkost* 1326**VRSTVA ČCHI** 1327*Horkost plic* 1327*Hlenová horkost plic* 1327*Horkost žaludku* 1329*Suchá horkost žaludku a tenkého a tlustého střeva* 1329*Horkost žlučnicku* 1330Syndrom *šaojangu* 1331*Vlhká horkost žaludku a sleziny* 1331

PROGNÓZA A PREVENCE 1333

DODATEK 1
IDENTIFIKACE SYNDROMŮ
Z HLEDISKA ŠESTICE DRAH 1335

DODATEK 2
IDENTIFIKACE SYNDROMŮ
Z HLEDISKA ČTYŘ VRSTEV 1339

DODATEK 3
IDENTIFIKACE SYNDROMŮ
Z HLEDISKA TŘÍ ZÁŘIČŮ 1343

DODATEK 4
PŘEDPISY 1345

DODATEK 5
AKUPUNKURNÍ BODY NA DUŠEVNĚ-
EMOCIONÁLNÍ PROBLÉMY 1431

DODATEK 6
DOPORUČENÉ NÁHRADNÍ SLOŽKY
ČÍNSKÝCH LÉČIVÝCH SMĚSÍ 1439

SLOVNÍČEK ČÍNSKÝCH POJMŮ
Z ČEŠTINY DO PINYINU 1443

SLOVNÍČEK ČÍNSKÝCH POJMŮ
Z PINYINU DO ČEŠTINY 1451

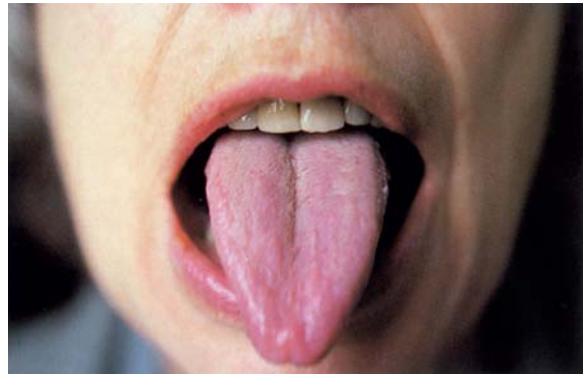
LITERATURA 1459

CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED ČÍNSKÝCH
DYNASTIÍ 1463

REJSTŘÍK 1465

Snímek 16.4 Červený jazyk ještě červenější při okrajích, se žlutým povlakem (stagnace *jaterní* čchi vedoucí k *ohni jater*), str. 506

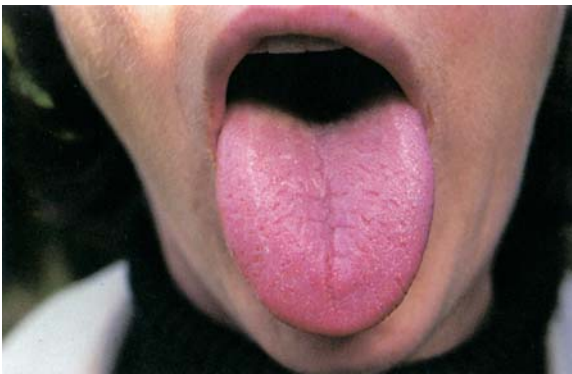
Snímek 16.5 Červenofialový, ztuhlý, oteklý jazyk se žaludeční rýhou uprostřed, se silným lepkavým žlutým povlakem (*ohnivý hlen* postihující *žaludek a srdce* a stáza *krve*), str. 508

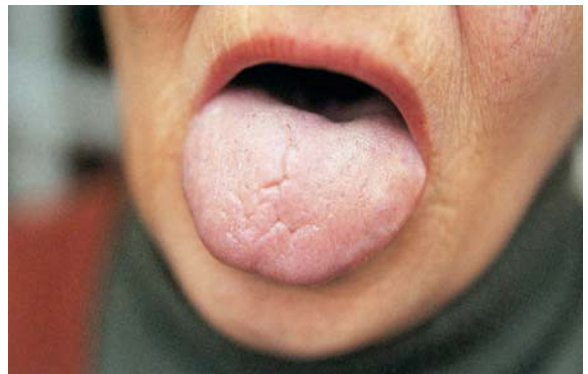
Snímek 16.6 Mírně bledý jazyk s červenou špičkou s červenými tečkami (prázdnota *ledvinového jangu*), str. 513

Snímek 16.7 Červený jazyk se srdeční rýhou a bez dostatečného povlaku (prázdnota *srdeční jin*), str. 516

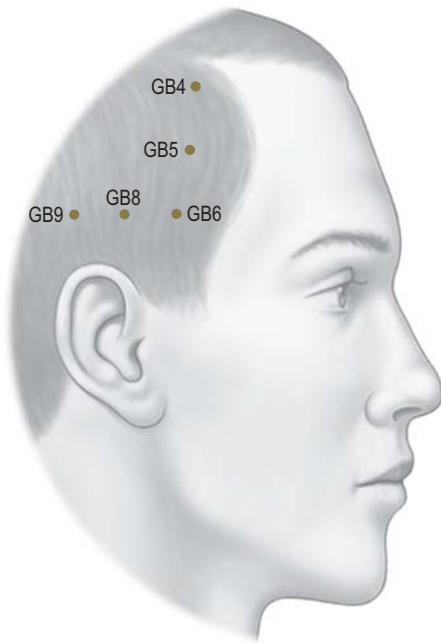
Snímek 16.8 Červený jazyk se srdeční rýhou, téměř zcela bez povlaku (prázdnota *jaterní jin*), str. 517

Snímek 20.1 Jazyk jednašedesátileté ženy s únavou (prázdnota *ledvinového jangu* a *ledvinové jin*), str. 618

zadu. Tyto blízké body by se během léčby měly vždy střídavě použít, zejména pokud je bolest hlavy velmi chronická a objevuje se pokaždé v dané konkrétní oblasti (obr. 1.19).

- GB8 *shuaignu* je efektivní blízký bod na bolesti hlavy kolem oblasti uší a v horní části postranní oblasti šíje. Napichuje se horizontálně směrem dozadu.
- GB9 *tianchong* je velmi důležitý blízký bod na bolesti hlavy po jejích stranách. Působí navíc celkově tím, že uklidňuje mysl a éterickou duši a potlačuje *jaterní jang*. Tento bod se volí, jestliže je daný člověk velmi napjatý a trápí jej dlouhodobé emocionální problémy.
- GB13 *benshen* se používá při bolestech hlavy pouze na jedné straně čela, obvykle kolem bodu GB14. Kromě potlačování *jaterního jangu* má GB13 výrazný účinek na uklidňování mysli a éterické duše a usnadňuje spánek. Rozdíl mezi body GB9 a GB13 je v tom, že první z nich se používá na emocionální problémy pocházející z pocitů rozmrzelosti a frustrace, zatímco druhý je lepší na uklidňování mysli, když je daný člověk mimořádně napjatý a nemůže spát.

Obrázek 1.19 Blízké body dráhy žlučníku na hlavě

- Bod GB14 *yangbai* se jednoduše používá, když je bolest hlavy situovaná v jeho okolí. Některé bolesti hlavy z *jaterního jangu* jsou umístěné na čele na jedné straně kolem tohoto bodu a jsou pocíťovány jako hřebík pronikající dovnitř hlavy.
- GB21 *jianjing* se používá jako sousední bod, když jsou ramena v horní části velmi napjatá a ztuhlá, jak tomu často bývá u lidí trpících chronickými bolestmi hlavy. Opakované použití tohoto bodu je velmi dobré na uvolnění šíjových svalů.
- BL2 *zanzhu* se používá, když se bolest hlavy objevuje kolem očí, případně na čele a zasahuje dolů do očí.
- *Yuyao*, extrabod uprostřed obočí, lze použít, když se bolest hlavy objevuje kolem očí nebo za nimi, zejména pokud vzestup *jaterního jangu* pramení z prázdnoty krve *jater*.
- GB1 *tongziliao* se používá, když se bolest hlavy vyskytuje v okolí spánků a vnějších očních koutků.

Starodávne předpisy

- Obecný předpis na bolesti hlavy – GV20 *baihui*, GV23 *shangxing*, GV16 *fengfu*, GB20 *fengchi*, BL2 *zanzhu*, SI8 *xiaohai*, LI5 *yangxi*, SI3 *houxi*, LI4 *hegu*, SI4 *wangu*, PC9 *zhongchong*, TE3 *zhongzhu*, BL60 *kunlun*, GB34 *yanglingquan* (Velké kompendium akupunktury a moxibusce).⁷
- Na bolest hlavy ze stoupajícího *jaterního jangu* – GV20 *baihui*, GV21 *qianding*, GV24 *shenting*, GV23 *shangxing*, TE23 *sizhukong*, GB20 *fengchi*, LI4 *hegu*, BL2 *zanzhu*, ST8 *touwei* (Velké kompendium akupunktury a moxibusce).⁸
- Na bolest hlavy na vrcholu hlavy – GV23 *shangxing*, GV20 *baihui*, LI4 *hegu*.⁹

Léčivé směsi

Předpis

TIANMA GOUTENG YIN

Nápoj se složkami Gastrodia a Uncaria

Vysvětlení

Tento předpis se velmi široce používá na bolesti hlavy ze stoupajícího *jaterního jangu*. Potlačuje *jaterní jang* a doplňuje *játra* a *ledviny*.

Předpis

ZHENGAN XIFENG TANG

Odvar na utlumení jater a utišení větru

喘

3. KAPITOLA

DUŠNOST (CHUAN)

PŘÍČINNÉ FAKTORY 122

Vnější patogenní činitele 122

Nepravidelná strava 123

Emocionální problémy 123

Přepracování, chronické onemocnění 123

PATOLOGIE 123

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA 125

Větrný chlad napadající plíce 125

Větrný chlad na povrchu, hleny v nitru 126

Chlad na povrchu, horkost v nitru 127

Hlenová horkost v plicích 128

Kalný hlen v plicích 129

Zablokování plicní čchi 129

Oheň jater napadající plíce 130

Prázdnota plicní čchi 131

Prázdnota plicní jin 132

Prázdnota plic a ledvin 132

Prázdnota plicní a ledvinové jin 135

Prázdnota plicního a ledvinového jangu, rozlévající se tekutiny v srdci a plicích 137

Prázdnota jangu plic, srdce a ledvin, rozlévající se tekutiny v srdci 137

PROGNÓZA A PREVENCE 139

Strava 139

Životaspráva 139

Preventivní léčba 139

ZÁPADNÍ DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA 140

Plicní příčiny 140

Srdeční příčiny 141

Všeobecné příčiny 141

Stavy plnosti

- *Větrný chlad* napadající plíce
- *Větrný chlad* na povrchu, hleny v nitru
- *Chlad* na povrchu, horkost v nitru
- *Hlenová horkost* v plicích
- *Kalný hlen* v plicích
- *Zablokování plicní čchi*
- *Oheň jater* napadající plíce

Stavy prázdnoty

- *Prázdnota plicní čchi*
- *Prázdnota plicní jin*
- *Prázdnota plic a ledvin*
- *Prázdnota plicní a ledvinové jin*
- *Prázdnota plicního a ledvinového jangu, rozlévající se tekutiny v srdci a plicích*
- *Prázdnota jangu plic, srdce a ledvin, rozlévající se tekutiny v srdci*

DUŠNOST (CHUAN)

Dušnost se v čínské medicíně nazývala *chuan*. *Chuan* znamená „lapat po dechu“. Symptomy a příznaky dušnosti byly popsány ve Vnitřním kánonu Žlutého císaře. V 22. kapitole Základních otázek se vlastně praví: „Když jsou plíce nemocné, nastává lapání po dechu, kašel, dušnost, bolest ramenou a zad a pocení.“¹ V 62. kapitole se praví: „Když je čchi v nadbytku [v hrudníku], nastává lapání po dechu, kašel a dušnost; když je čchi v prázdnotě, dýchání je obtížné a dech mělký.“² Ve 20. kapitole Zázračného čepu se praví: „Když jsou patogenní činitele v plicích, kůže je bolestivá, nastává pocit horka a pocit chladu, lapání po dechu, pocení, kašel a bolest v ramenou.“³ V díle Obsah zlaté truhlice (cca 220 let n.l.)

U chronického astmatu samozřejmě za zúžení dýchacích cest odpovídají i jiné faktory, tedy otok výstelky dýchacích cest a přítomnost hlenů; čím chroničtější astma je, tím větší roli v zúžení dýchacích cest tyto dva faktory hrají.

Hleny, které se při alergickém astmatu tvoří v dýchacích cestách, jsou nicméně důsledkem zánětlivé reakce, jež je sama důsledkem reakce alergické. Můžeme tudíž prohlásit, že hleny jsou spíše důsledkem než příčinou alergického astmatu.

Je rovněž zajímavé poznamenat, že mezi typem hlenů při chronickém zánětu průdušek a při astmatu existuje rozdíl. Při chronickém zánětu průdušek dochází ke snížení množství serózních buněk (acinů); při astmatu je normální poměr serózních a mucinózních buněk nezměněný. Zátky při astmatu mají nemukózní složku.

Co tedy potom je patogenním činitelem při alergickém astmatu? V podstatě to je *vítr*: nikoliv vnější *vítr* napadající vrstvu ochranné *plicní* čchi, ani *vítr* vnitřní (který náleží *játrům*), ale určitý druh chronického (vnějšího) *větru* usidlený v průduškách a pravidelně vedoucí k bronchospasmu. Záchvaty se spouštějí působením alergenů, virů nebo chladného počasí, případně emocionálním stresem. Povaha tohoto „*větru*“ jakožto patogenního činitele při astmatu bude stručně rozebrána.

!

„*Vítr*“ v průduškách je u astmatu hlavním patogenním činitelem, protože:

- stahuje (vyvolává bronchospasmus),
- přichází a odchází (což odpovídá za záchvatovitou povahu astmatu),
- je nehmotný (nezobrazuje se na rentgenových snímcích),
- rychle se mění (z čehož plyne normální stav mezi záchvaty).

Je rovněž zajímavé, že rentgenové vyšetření nemá u astmatu žádnou diagnostickou hodnotu. Zdá se, že to potvrzuje, že hlavním patogenním činitelem u astmatu je *vítr*, a nikoliv *hlen*. *Vítr* je nehmotný patogenní činitel a jako takový se samozřejmě na rentgenových snímcích neukáže, zatímco *hlen*, hmotný patogenní činitel, by se objevil.

Třebaže v dýchacích cestách při alergickém astmatu dochází v důsledku zánětlivého procesu k nadměrné produkci hlenů, tyto hleny jsou spíše **důsledkem** než příčinou patologie.

Samozřejmě u člověka s astmatem s časným nástupem se po mnoha letech v dospělém věku patologie stává komplikovanější a úlohu mohou hrát i jiné faktory včetně *hlenu*. K tomu dochází pod vlivem několika příčinných faktorů, jakými jsou například přepracování, emocionální stres, přílišná sexuální aktivita a nepravidelné stravování, což jsou všechno faktory, které v dětství přítomné nejsou. Čím je astma chroničtější, tím více *hlenu* je přítomno.

Kazuistika

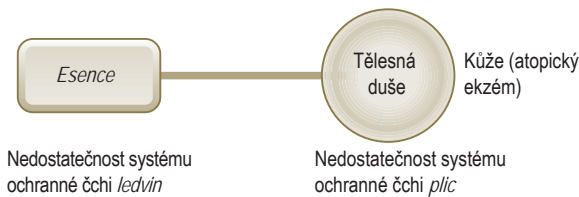
Dvačtyřicetiletá žena trpěla od dětství alergickým astmatem. Během dospívání se astma zlepšilo, ale přibližně po 32. roce věku došlo k jeho zhoršení. V té době astma začalo po onemocnění chřipkou, z něhož se vyvinul zánět průdušek. Pacientka užívala 3 kúry antibiotik, nakonec jí ale zůstal produktivní kašel s velkým množstvím vykašlávaných hlenů, sípáním a dušností. Byly jí předepsány inhalačně užívané steroidy (Pulmicort) a agonisté beta 2 receptorů (Bricanyl).

Všechny tyto symptomy zdánlivě jasně ukazují na astma endogenního, nealergického typu s pozdním nástupem. Byly zde ale i jiné faktory, které ukazují rovněž na astma exogenního, alergického typu s časným nástupem, tedy období alergického astmatu během dětství, nástup astmatických záchvatů při působení prachu, vysoké hladiny IgE a skutečnost, že pacientka trpěla také alergickou rýmou.

Tuto kazuistiku zde uvádím jako jasný příklad případu astmatu, které je smíšené, alergické i nealergické: v případě této ženy bylo sice astma původně alergického typu, ale pacientka **měla** také *hlen*. Tento případ zde zmiňuji kvůli objasnění dané kombinace; podávaná léčba je popsána v části Kazuistiky.

Atopický ekzém, o němž u alergického astmatu teorie *xiao-chuan* nepojednává

Patologie symptomů *xiao-chuan* neuvažuje o kojeneckém ekzému, který velmi často doprovází astma s časným nástupem nebo mu předchází. Spojitost mezi ekzémem a alergickým astmatem s časným nástupem je přesto velmi blízká a klinicky mimořádně častá. Teorie čínské medicíny dokáže tuto spojitost snadno vysvětlit přes *plíce*, které jsou zapojené do dýchání a řízení kůže. Je zvláštní, že tato souvislost mezi

Obrázek 9.29 Tělesná duše a atopický ekzém

KLINICKÁ POZNÁMKA

Patologii atopického ekzému interpretuji jakožto důsledek nedostatečnosti systémů ochranné čchi *plic* a *ledvin*, a proto při používání léčivých směsí u dětí obměňuji klasické předpisy přidáním složek *tusizi* Semen Cuscutae na doplnění *ledvin* (a tudíž *esence*) a *maimendong* Radix Ophiopogonis na doplnění *plic* (a tudíž tělesné duše).

Astma lze vysvětlit stejným způsobem, jelikož nedostatečná *esence* dítěte nedokáže zakořenit jeho tělesnou duši, a tudíž jeho *plice*.

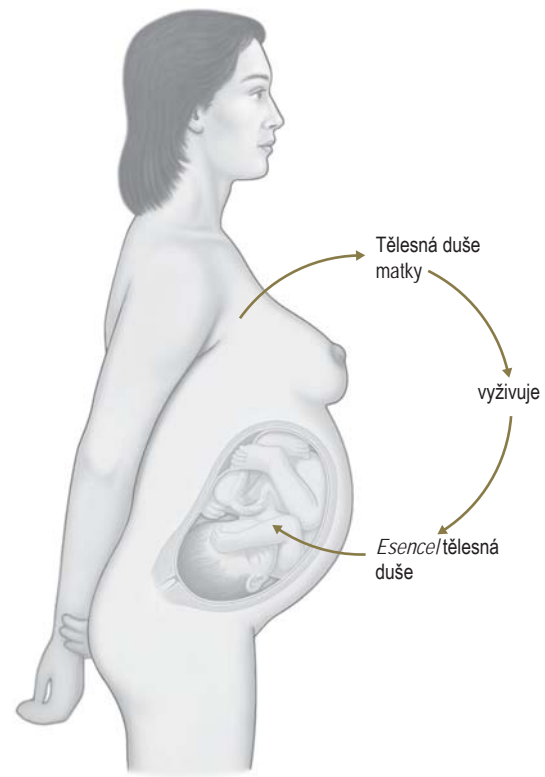
V průběhu těhotenství je celý plod „jen tělesná duše a *esence*“ a je vyživován tělesnou duší matky (obr. 9.30). To je z klinického hlediska důležité, protože jsme nakloněni myšlence, že to jsou matčiny *ledviny*, co vyživuje plod; tak tomu jistě je, ve výživě plodu ale hrají důležitou úlohu i *plice* a tělesná duše matky.

Spojení mezi tělesnou duší a životem plodu existuje již od pradávna: Granet nazývá tělesnou duši „duši krve“. Výživa plodu závisí na matčině tělesné duši, *krvi* a *esenci*.

Tím, že dává během těhotenství vzniknout lidské podobě, vykonává tělesná duše dostředivý, oddělovací, zhmotňující a shlukující pohyb. Protože se odděluje, shlukuje a zhmotňuje do samostatné existence v plodu. Jelikož toto oddělení je vyjádřeno kůží (která odděluje bytost od světa), je zde další spojení mezi tělesnou duší, kůží a *plicemi*.

Tato oddělovací síla tělesné duše se spojuje s dostředivými silami *gui*, které neustále štěpí a které se nakonec stávají zárodkem smrti. Pokud jde o štěpení tělesné duše a *gui*, existuje souznění mezi slovy *gui* 鬼 a *kuai* 塊 (tvořeným radikálem pro *gui* se „zemí“ vpředu), které znamená „kousky“.

Tělesná duše je tudíž spojena s „žizní po bytí“, dostředivou, zhmotňující životní silou, shlukující do samostatné existence.

Obrázek 9.30 Tělesná duše během těhotenství

Kojenecký věk

Protože je nejbližší *esenci*, je tělesná duše odpovědná za první fyziologické procesy po narození. Zhang Jiebin praví: „Na počátku života uši, oči a srdce vnímají, ruce a nohy se pohybují a začíná dýchání: to vše je důsledkem bystrosti tělesné duše.“⁴⁷

Říká se, že zejména v prvním měsíci života je celý kojenec „jen tělesná duše“. Protože tělesná duše sídlí v *plicích*, je odpovědná za hmat a kožní vjemy a je vyživována matčinou tělesnou duší skrze kojení a doteky.

KLINICKÁ POZNÁMKA

Během prvního měsíce života je celý kojenec „jen tělesná duše“, jeho život se tedy točí kolem jeho tělesné duše (kojení, matčiny doteky) a ta je vyživována tělesnou duší matky.

Smysly

V pozdějším životě nám tělesná duše dává schopnost hmatu, vnímání, sluchu a zraku. Když vzkvétá, uši

Co k protichůdnému toku čchi směrem vzhůru vede? Podle mých zkušeností za ním mohou stát dvě příčiny, projevující se dvěma stavy, jedním plným a druhým smíšeným, zahrnujícím plnost i prázdnotu. Za prvé čchi ústřední dráhy může stoupat protichůdně směrem vzhůru sama od sebe z emocionálního stresu, který působí vzestup nebo stagnaci čchi (např. hněvu, potlačovaného hněvu, obav, frustrace nebo rozmrzelosti). V tomto případě čchi proudí protichůdně směrem vzhůru sama od sebe a jedná se o stav plnosti; tomuto stavu říkám „prvotní“ protichůdný tok čchi v ústřední dráze.

Čchi ústřední dráhy může proudit protichůdně směrem vzhůru také v důsledku prázdnoty této dráhy v podbřišku. V takových případech je čchi v dolním *dantianu* slabá a čchi ústřední dráhy „uniká“ směrem vzhůru; jedná se tedy o smíšený stav plnosti a prázdnoty, kterému říkám „druhotný“ protichůdný tok čchi v ústřední dráze. Prázdným stavem je prázdnota *krve* a/nebo prázdnota *ledvin* (jíž může být prázdnota jin nebo jangu). Tento druhý stav je běžnější u žen.

Li Shizhen se o možnosti tohoto stavu zmiňuje, když říká: „*Když je přítomna prázdnota krve vedoucí k vnitřnímu napětí, použijte danggui.*“⁷ Prázdnota *krve* je jakožto podklad protichůdného toku čchi v ústřední dráze zmíněna i v Systematickém rozčlenění Kánonu:⁸ „*Čchi ústřední dráhy stoupá vzhůru do hrudníku, není regulována, a tudíž proudí protichůdně směrem vzhůru do bránice; krev je v prázdnotě, a tudíž nastává vnitřní napětí v břiše a hrudníku.*“

KLINICKÁ POZNÁMKA

- „Prvotní“ protichůdný tok čchi v ústřední dráze: čchi ústřední dráhy proudí protichůdně směrem vzhůru sama od sebe v důsledku emocionálního stresu, který vede k vzestupu nebo stagnaci čchi; stav z plnosti.
- „Druhotný“ protichůdný tok čchi v ústřední dráze: čchi ústřední dráhy proudí protichůdně směrem vzhůru v důsledku prázdnoty (*krve* a *ledvin*) v této dráze v podbřišku; smíšený stav plnosti a prázdnoty.

Zvláštností syndromu protichůdného toku čchi v ústřední dráze je to, že je pro něj charakteristický pocit horka v obličeji a studené nohy současně. Stav je způsoben tím, že čchi proudí protichůdně směrem vzhůru k obličeji a tam způsobuje pocit horka; na druhou stranu když je úměrně tomu v sestupné větvi ústřední dráhy čchi méně, má to za následek studené nohy. Ve skutečnosti, jak jsme se dočetli výše,

starý text konkrétně říká, že sestupná větev ústřední dráhy ohřívá nohy.

Tento pocit horka v obličeji tedy není ani plná, ani prázdná *horkost*, ale jen důsledek nerovnováhy čchi v ústřední dráze, tedy toho, že čchi proudí v břišní a hlavové větvi protichůdně směrem vzhůru a v sestupné větvi v dolních končetinách se jí nedostává.

KLINICKÁ POZNÁMKA

Pocit horka v obličeji způsobený protichůdným tokem čchi v ústřední dráze není ani plná, ani prázdná *horkost*: jedná se prostě o důsledek nerovnováhy v ústřední dráze. Je doprovázen studenými nohama, protože čchi ústřední dráhy uniká směrem vzhůru a nedostatečně proudí do sestupné větve této dráhy. Tento zdánlivě rozporuplný obraz pocitu horka v obličeji a studených nohou je obzvláště běžný u žen.

SOUHRN

PROTICHŮDNÝ TOK ČCHI V ÚSTŘEDNÍ DRÁZE (CHONGMAI)

- Studené nohy
- Plnost, nadmutí nebo bolest v podbřišku
- Plnost, nadmutí nebo bolest v podžebrí
- Bolestivá menstruace, nepravidelná menstruace
- Plnost, nadmutí nebo bolest v oblasti pupku
- Plnost, nadmutí nebo bolest v nadbřišku
- Pocit sevření pod mečovitým výběžkem kosti hrudní
- Pocit sevření hrudníku
- Bušení srdce
- Pocit napětí prsů u žen
- Mírná dušnost
- Vzdychání
- Pocit knedlíku v krku
- Pocit horka v obličeji
- Bolest hlavy
- Úzkost, duševní neklid, „vnitřní napětí“ (*lijí*)

Bušení srdce v čínské diagnostice

Pokud jde o „bušení srdce“, stojí za to vysvětlit, co tento termín označuje. Ptáme-li se většiny západních pacientů, zda mají „bušení srdce“, většina z nich odpovídá záporně, protože se domnívají, že „bušením srdce“ míníme „tachykardii“, tedy rychlý tlukot srdce.

Ve skutečnosti znamená „bušení srdce“ jednoduše nepříjemné, subjektivní pocity tlukotu srdce v hrudi; nemá to nic společného s rychlostí srdce nebo tepovou frekvencí. Když se tudíž chci na tento symptom zeptat západního pacienta, neptám se, jestli

KLINICKÉ PROJEVY

Hypothyreóza může zapříčinit řadu různých symptomů a ovlivnit všechny tělesné funkce. Normální tělesný metabolismus se zpomalí a to vyvolá duševní i tělesnou liknavost. Symptomy se mohou lišit od mírných po závažné, přičemž nejzávažnější formou je takzvaný myxedém (tuhý otok v podkoží), naléhavě vyžadující lékařskou péči.

Mezi rizikové faktory patří věk nad 50 let, ženské pohlaví, obezita, chirurgický zákrok na štítné žláze a rentgenové vyšetření nebo radiační léčba, při nichž dochází k expozici v oblasti krku.

Prvotními symptomy a příznaky hypothyreózy jsou (obr. 18.6):

- slabost,
- únava,
- nesnášenlivost chladu,
- zácpa,
- přibývání na váze,
- deprese,
- bolest kloubů nebo svalů,
- tenké, křehké nehty,
- řídké a lámavé vlasy,
- bledost,
- nízké libido.

Mezi později se objevující symptomy a příznaky patří:

- pomalá mluva,
- zhoršená paměť,
- suchá, odlupující se kůže,
- ztlustění pokožky,
- odulý obličej, oteklé ruce a chodidla,
- zhoršení chuti a čichu,
- zřídnutí obočí,
- chrapt,
- poruchy menstruačního cyklu, obvykle zástava menstruace.

Pacient je obvykle bledý a má sinalou pleť; vypadají mu vnější okraje obočí, má řídké a lámavé vlasy, hrubé obličejové rysy, křehké nehty, tuhý otok paží a dolních končetin (otok netvořící důlky) a je duševně zpomalený. Vyšetření životních funkcí může odhalit sníženou tepovou frekvenci, nízký krevní tlak a nízkou teplotu.

Hrudní rentgen může ukázat zvětšené srdce. Mezi laboratorní testy zjišťující funkce štítné žlázy patří:

- test na T_4 (nízká hodnota),
- TSH v séru (vysoká hodnota u primární hypothyreózy, nízká nebo mírně snížená hodnota u sekundární hypothyreózy).

Účelem léčby v západní medicíně je doplnit chybějící hormon štítné žlázy. Nejčastěji užívaným lékem je levotyroxin. Používá se nejnižší dávka, která účinně zmírňuje symptomy a normalizuje hladinu TSH. Podle směrnic určujících léčbu je třeba celoživotní terapie a lék musí být podáván i po odeznění symptomů.

Po zjištění stabilní dávky léků je třeba jednou za rok sledovat hladiny hormonů štítné žlázy.

Jak bylo rozebráno výše, mezi čínskou nemocí-symptomem „strumou“ a problémy štítné žlázy v západní medicíně není žádná přímá souvislost. Čínská medicína totiž pojednává pouze o strumě, zatímco západní medicína o mnoha poruchách funkce štítné žlázy, jako je hypothyreóza, hypertyreóza, Gravesova choroba a Hashimotova tyreoiditida.

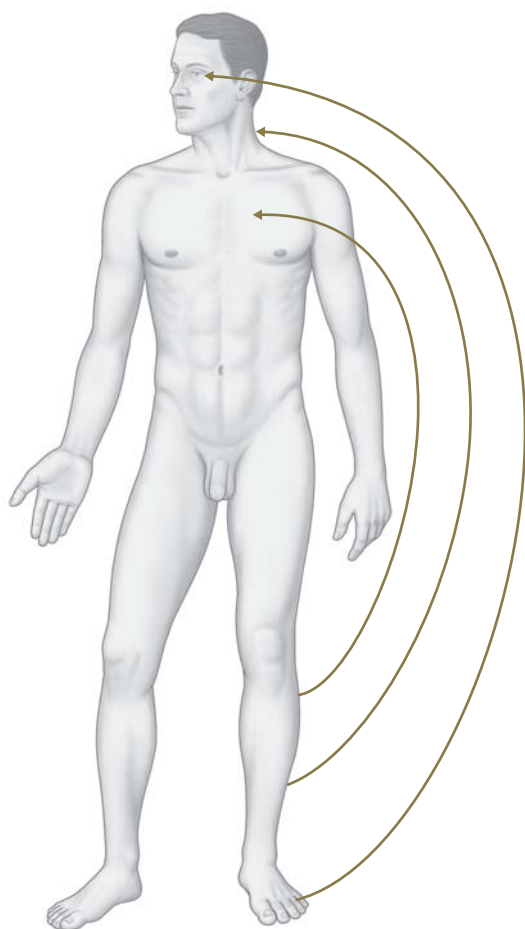
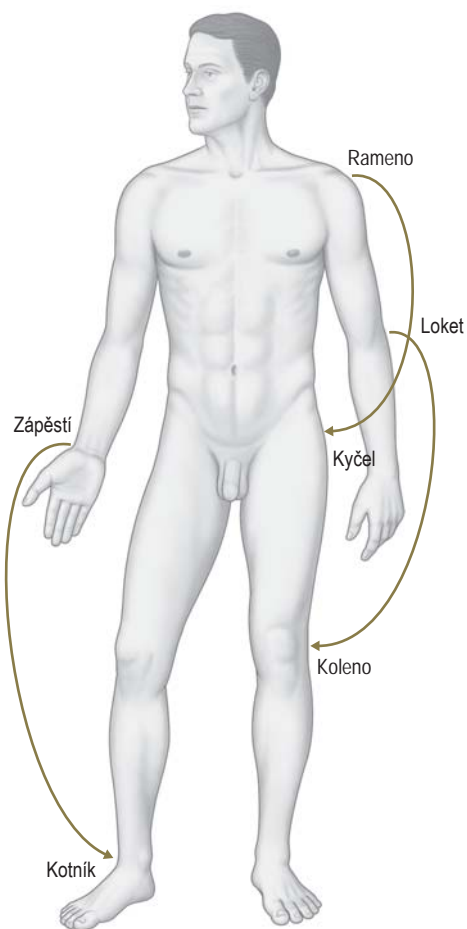
Čínská medicína nemá skutečnou teorii problémů štítné žlázy bez strumy a tyto problémy musejí být léčeny jednoduše podle normální identifikace syndromů. Je-li hypothyreóza bez strumy, může v čínské medicíně odpovídat například „vyčerpání“ (*xulao*) nebo „otoku“.

Protože se čínská medicína zaměřuje pouze a zcela na strumu, její patologie a léčba se soustředí na léčbu útvarů. Při problémech štítné žlázy bez strumy je tudíž nutné principy léčby uzpůsobit; to znamená, že v takových případech není nutné rozpouštět *hlen* (pokud nejsou přítomny symptomy *hlenové* čchi) ani změkčovat nebo rozpouštět útvary.

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ A LÉČBA

Hlavní syndromy, jimiž se může projevovat hypothyreóza, jsou:

- prázdnota *slezinového* a *ledvinového* jangu,
- prázdnota čchi a *krve*,
- prázdnota *jaterní* a *ledvinové* jin.

Obrázek 38.3 Oblasti v dosahu vzdálených bodů

Obrázek 38.4 Spojitost mezi ramenem a kyčlí, loktem a kolennem a zápěstím a kotníkem

Tabulka 38.1 Spojitost bodů na kloubech horní a dolní poloviny těla

Kloub	Dráha na paži	Bod na paži	Bod na dolní končetině	Dráha na dolní končetině	Spárování
Rameno	<i>Tlusté střevo</i>	LI15	ST31	<i>Žaludek</i>	Jangming
	<i>Trojitý zářič</i>	TE14	GB31	<i>Žlučník</i>	Šaojang
	<i>Tenké střevo</i>	SI10	BL36	<i>Močový měchýř</i>	Tchajjang
Loket	<i>Tlusté střevo</i>	LI11	ST36	<i>Žaludek</i>	Jangming
	<i>Trojitý zářič</i>	TE10	GB34	<i>Žlučník</i>	Šaojang
	<i>Tenké střevo</i>	SI8	BL40	<i>Močový měchýř</i>	Tchajjang
Zápěstí	<i>Tlusté střevo</i>	LI5	ST41	<i>Žaludek</i>	Jangming
	<i>Trojitý zářič</i>	TE4	GB40	<i>Žlučník</i>	Šaojang
	<i>Tenké střevo</i>	SI5	BL60	<i>Močový měchýř</i>	Tchajjang

Osteoartrida páteře

Onemocnění spočívá v degenerativních změnách samotných těl obratlů. Tyto změny způsobují zúžení ploštěnek a zbytnění kostí na okrajích kloubů, které vedou k tvorbě kostních výrůstků (obr. 39.18). Osteoartrida páteře může být velmi závažná, aniž by vyvolávala jakékoliv symptomy. Ve většině případů způsobuje bolest, která je horší při námaze a ráno. Může se objevit pocit ztuhlosti při vstávání z polohy vsedě.

Vzhledem k tomu, že tento stav spočívá v degeneraci samotných těl obratlů, léčí se *ledviny* a kosti pomocí bodů KI3 *taixi*, BL23 *shenshu* a BL11 *dazhu*.

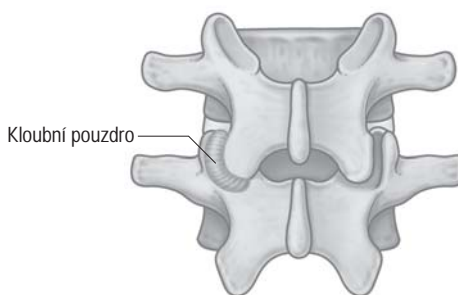
Výhřez bederní ploténky

Jedná se o nejčastější příčinu utlačování nervových kořenů. Stav je způsoben tím, že pulpózní jádro (útvár z želatinózní hmoty uvnitř ploténky) se protlačí skrze fibrózní prstenec (tvrdý a přitom pružný vazivově chrupavčitý prstenec tvořící vnější stranu ploténky); je znázorněn na obrázku 39.19 a běžně se označuje jako „vyklouznutí ploténky“. To je samozřejmě zavádějící termín, jelikož samotná ploténka se nehýbe: je to jen centrální jádro, které se protlačí vnějším prstencem.

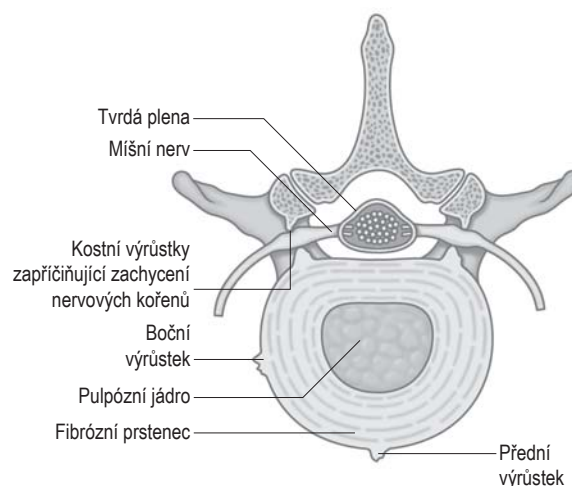
K výhřezu ploténky dochází nejčastěji u obratlů L4/5 a L5/S1. Nejtenčí část fibrózního prstence je v posterolaterální oblasti ploténky: k většině výhřezů tedy dochází v této oblasti, kde mohou být nervové kořeny zasaženy s největší pravděpodobností. Pulpózní jádro může také vyhřeznout pouze částečně: to vyvolává bolest bez podráždění nervových kořenů. Výhřez pulpózního jádra je častější u lidí ve věku od 30 do 40 let nebo krátce po čtyřicítce, kdy dochází k degeneraci fibrózního prstence. Později v životě k němu dochází jen zřídka, protože pulpózní jádro získá vazivovou strukturu a vyhřeznout nemůže.

Hlavními klinickými projevy výhřezu pulpózního jádra jsou náhlé a silné bolesti vystřelující do zad a vyzařující dolů do obou dolních končetin (ischias). Bolest vyzařuje podél příslušného dermatomu (obr. 39.20).

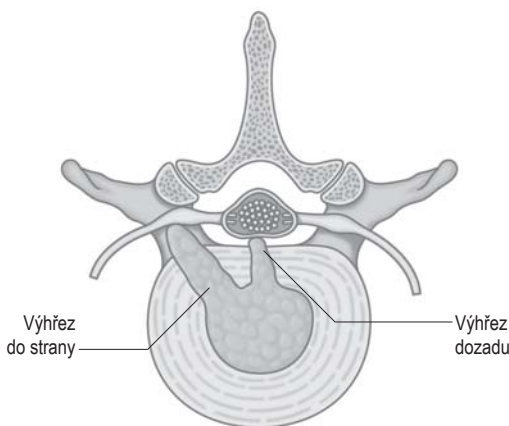
Je zajímavé poznamenat, že místo výskytu bolesti při ischiasu se řídí rozložením akupunkturních drah, a nikoliv nutně dermatomů. Náš výběr bodů tedy musíme vždy založit spíše na rozložení drah než na dermatomech. V případě výhřezu ploténky je nicméně užitečné vzít rozložení dermatomu rovněž v úvahu a použít body řídicí dráhy (*dumai*) a jejich odpovídající body *huatuoji* na úrovni léze ploténky a jednoho

Obrázek 39.17 Zygoapofyzeální klouby mezi dvěma bederními obratli (reprodukováno se svolením z knihy BOGDUK, N. a TWOMEY, L. *Clinical Anatomy of the Lumbar Spine*. Churchill Livingstone, 1987).

Obrázek 39.18 Kostní výrůstky na páteři

Obrázek 39.19 Výhřez ploténky směrem do strany a dozadu

jsou náchylné k podstoupení stejného procesu také v rámci sekundární události v synergických svalech a rovněž ve svalech, které působí jako antagonisté, pokud se napínají proti působení napětí ve svalu, který je postižen primárně. Spoušťové body jsou navíc náchylné k aktivaci, jež proběhne jako druhotná událost v libovolném svalu, který se náhodou nachází v oblasti, na niž byla bolest přenesena. To se stává nejen u bolesti, která je přenesena z primárních myofasciálních spoušťových bodů, ale také v případě, že bolest souvisí s některým vnitřním onemocněním, například infarktem myokardu, nebo s nějakou somatickou poruchou, například degenerací plotének nebo fazetových kloubů.“

Travellová a Simmons používají pro spoušťové body, které se aktivují sekundárně v zóně dosahu, pojem „satelitní spoušťové body“. Baldry tvrdí, že jelikož mohou tyto body posléze vyvolat přenesení bolesti do některé ještě vzdálenější zóny, je zjevné, že tímto řetězovým účinkem se bolest někdy šíří na značnou vzdálenost, přičemž spoušťové body se rozprostírají na poměrně přímé linii, jež často těsně odpovídá předpokládanému průběhu akupunkturní dráhy. Například není nijak neobvyklé, když primární aktivace spoušťového bodu ve spodní části hrudního koše vzadu vyvolá bolest přenesenou do hýždí, přičemž satelitní spoušťové body se rozprostírají směrem dolů po dráze močového měchýře.¹³

Hmatné napjaté snopce

Trvalou přítomnost napjatých snopců lze vysvětlit tím, že v nich začíná být narušen krevní oběh, částečně v důsledku trvalé kontrakce svalových vláken a částečně kvůli nahromadění metabolitů, vyvolávajícímu jakožto odezvu vazokonstrikční reflex. Tento účinek napjatých snopců na cévy je z čínského hlediska zajímavý, jelikož by z něj vyplývalo, že v krevních spojnicích (dráhách *luo*) dochází ke stáze *krve*, jež se, jak víme, vyskytuje v pozdních stádiích chronických onemocnění (a při chronické fibromyalgii).

Tento pohled podporují vzorky z biopsie svalů v okolí spoušťových bodů, u nichž se projevují změny buněk kapilárního endotelu. Baldry pozoroval, že dráhy, jimiž postupuje bolest přenášená z aktivovaného spoušťového bodu, se často shodují s akupunkturními dráhami. MacDonald požádal 52 pacientů s chronickou muskuloskeletární bolestí, aby svou bolest zakreslili do map. Pacienti v 85 procentech

nakreslili čáry spojující oblasti bolesti: 96 % z těchto čar přesně odpovídalo akupunkturním dráhám¹⁴ (obr. 40.3). Na tomto obrázku jsou oblasti bolesti přenesené ze spoušťových bodů přesným odrazem průběhu šlachosvalových drah.

FIBROMYALGIE V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ

Abychom porozuměli patologii fibromyalgie z pohledu čínské medicíny, měli bychom si stručně připomenout morfologii, fyziologii a patologii tří struktur čínské medicíny, jimiž jsou:

- prostor mezi kůží a svaly (*couli*),
- spojnice (dráhy *luo*),
- šlachosvalové dráhy.

Prostor mezi kůží a svaly (*couli*)

Prostor mezi kůží a svaly (*couli*) je zmiňován v 1. kapitole Obsahu zlaté truhlice, kde se píše:¹⁵

„Je třeba usměrnit svůj sexuální život, ve stravě se vyhýbat přemíře chuti; v opačném případě se tělo oslabí a do couli vstoupí patogenní činitele. Cou je prostor trojitého zářiče, kde se sbíhá původní pravá [essence]; li je soustava kůže a vnitřních orgánů.“

V Základních otázkách je prostor *couli* zmiňován v 5. kapitole, kde je v jednom odstavci porovnáván čistý jang s kalnou jin:¹⁶

„Čistý jang otevírá couli, kalná jin se vrací do pěti zang.“

To znamená, že ochranná čchi, jež je jangové povahy, se rozptyluje v potních pórech v prostoru mezi kůží a svaly. Když jsou póry zavřené a prostor mezi kůží a svaly zahrazen, ochranná čchi se nemůže rozptýlovat a *horní zářič* je zahrazen. To může vyvolat horečku. Když je prostor mezi kůží a svaly příliš „otevřený“, dochází k samovolnému pocení.

Couli je složitý pojem, který zahrnuje dvě stránky: *cou* znamená „prostory“ v těle, které zahrnují prostory *trojitého zářiče*, jedním z nichž je prostor mezi kůží a svaly; *li* jsou „vzorce“ neboli „zrna“ kůže, masa a vnitřních orgánů, pravděpodobně pojivové tkáně těla, jež náležejí k membránám „*huang*“.

DODATEK 1

IDENTIFIKACE SYNDROMŮ Z HLEDISKA ŠESTICE DRAH

Budou rozebrány tyto syndromy:

Tchajjang

Dráhové syndromy

- Napadení větrným chladem s převahou chladu
- Napadení větrným chladem s převahou větru
- Napadení větrnou horkostí

Orgánové syndromy

- Nahromadění vody
- Nahromadění krve

Jangming

- Syndrom jangmingové dráhy
- Syndrom jangmingového orgánu

Šaojang

Tchajjin

Šaojin

- Přeměna chladu
- Přeměna horkosti

Ťuejin

TCHAJJANG

Dráhové syndromy

Napadení větrným chladem s převahou chladu (zranění chladem)

Nesnášenlivost chladu, mírná horečka, nepřítomnost pocení, bolest hlavy, ztuhlá šíje, kýčání, rýma s bílými nosními sekrety, dušnost.

Pulz: plovoucí, napružený.

Akupunktura

BL12 *fengmen* s baňkováním, LU7 *lieque*, LI4 *hegu*.
Lze použít moxu.

Předpis

MAHUANGTANG

Odvar se složkou Ephedra

Napadení větrným chladem s převahou větru (zasažení větrem)

Mírná nesnášenlivost chladu, nesnášenlivost větru, mírná horečka, mírné pocení, bolest hlavy, ztuhlá šíje, kýčání.

Pulz: plovoucí, pomalý.

Akupunktura

BL12 *fengmen* s baňkováním, LU7 *lieque*, LI4 *hegu*, GB20 *fengchi*, ST36 *zusanli*.

Předpis

GUIZHITANG

Odvar se složkou Ramulus Cinnamomi

Napadení větrnou horkostí

Nesnášenlivost chladu, horečka, kýčání, kašel, rýma s nažloutlými hleny, ztuhlost a bolest v zátylku, mírné pocení, šmrání v krku, bolest v krku, oteklé krční mandle, pobolívání celého těla, mírná žízeň.

Jazyk: tělo při okrajích a/nebo vpředu zbarvené mírně červeně (ale ne ve všech případech); tenký bílý povlak.

Pulz: plovoucí, rychlý.

Akupunktura

LI4 *hegu*, LI11 *quchi*, LU7 *lieque*, BL12 *fengmen*, TE5 *waiguan*.

Předpis

YIN-QIAO SAN

Prášek se složkami Lonicera a Forsythia

Orgánové syndromy

Nahromadění vody

Třesavka, horečka, nesnášenlivost chladu, zadržetí moči, mírná žízeň, zvracení tekutin záhy po napití.

Pulz: plovoucí, rychlý.

Akupunktura

CV9 *shuifen*, CV3 *zhongji*, LU7 *lieque*, BL22 *sanjiaoshu*, BL39 *weiyang*.

Předpis

WULINGSAN

Pětisložkový prášek s lingy

Nahromadění krve

Rozpínání, plnost a naléhavý pocit v podbřišku, vůli neovladatelný únik moči, krev v moči, duševní neklid.

Jazyk: červenofialový; bez povlaku.

Pulz: hluboký, tenký, rychlý.

Akupunktura

BL62 *shenmai* a SI3 *houxi* v kombinaci, BL39 *weiyang*, SI5 *yanggu*, BL22 *sanjiaoshu*, SP10 *xuehai*, LR1 *dadun*.

Předpis

TAOHE CHENGQI TANG

Odvar na propojení čchi se složkou Persica

JANGMING

Syndrom jangmingové dráhy

Vysoká horečka, vydatné pocení, intenzivní žízeň, zarudlý obličej, pocit horka, podrážděnost, delirium.

Jazyk: červený; žlutý povlak.

Pulz: vlnovitý, rychlý.

Akupunktura

LI11 *quchi*, GV14 *dazhui*, PC3 *quze*, ST44 *neiting*, ST43 *xiangu*.

Předpis

BAIHUTANG

Odvar bílého tygra

Syndrom jangmingového orgánu

Vysoká horečka, která se odpoledne zhoršuje, vydatné pocení, pocení na končetinách, plnost a bolest břicha, zácpa, suchá stolice, žízeň, tmavá moč.

Jazyk: červený; silný suchý žlutý povlak.

Pulz: hluboký, plný, hladký, rychlý.

Akupunktura

LI11 *quchi*, GV14 *dazhui*, PC3 *quze*, ST44 *neiting*, ST43 *xiangu*, ST25 *tianshu*, SP15 *daheng*, ST37 *shangjuxu*, SP6 *sanyinjiao*.

Předpis

TIAOWEI CHENGQI TANG

Žaludek harmonizující odvar na propojení čchi

ŠAOJANG

Střídání třesavky a horečky, hořká pachut' v ústech, sucho v hrdle, rozostřené vidění, plnost a rozpínání v podžebrí, nepřítomnost chuti jíst či pít, podrážděnost, nevolnost, zvracení.

Jazyk: tenký bílý povlak po jedné straně.

Pulz: strunovitý, tenký.

Akupunktura

TE5 *waiguan*, TE6 *zhigou*, GB41 *zulinqi*, GV13 *tao-dao*.

Předpis

XIAO CHAIHU TANG

Malý odvar se složkou Bupleurum

TCHAJJIN

Plnost břicha, pocit chladu, zvracení, nechutenství, průjem, nepřítomnost žízně, únava.

Jazyk: bledý; lepkavý bílý povlak.

Pulz: hluboký, slabý, pomalý.

Akupunktura

CV12 *zhongwan*, BL20 *pishu*, ST36 *zusanti*, SP9 *yinglingquan*. Lze použít moxu.

Předpis

LIZHONGTANG

Odvar na regulování středu

FU-JIANG-GUI-ZHI TANG

Odvar se složkami Aconitum, Zingiber, Angelica a Cinnamomum:

- **fuzi** Radix Aconiti lateralis preparata 6 g,
- **ganjiang** Rhizoma Zingiberis 6 g,
- **danggui** Radix Angelicae sinensis 9 g,
- **guizhi** Ramulus Cinnamomi cassiae 6 g.

FULINGPI TANG

Odvar s kůrou Porie:

- **fulingpi** Cutis Poriae 15 g,
- **yiwiren** Semen Coicis 15 g,
- **zhuling** Polyporus 9 g,
- **tongcao** Medulla Tetrapanacis 9 g,
- **dafupi** Pericarpium Arecae 9 g,
- **zhuye** Folium Phyllostachys nigrae 6 g.

FULINGWAN

Pilulka se složkou Poria:

- **fuling** Poria 9 g,
- **banxia** Rhizoma Pinelliae preparatum 9 g,
- **zhike** Fructus Aurantii 6 g,
- **mangxiao** Natrii Sulfas 6 g,
- **qianghuo** Rhizoma seu Radix Notopterygii 6 g,
- **baijiezi** Semen Sinapsis albae 4,5 g,
- **cangzhu** Rhizoma Atractylodis 6 g.

FUMING SHENGHUO DAN

Elixír na podporu mingmenu a rození ohně:

- **renshen** Radix Ginseng 6 g,
- **bajitian** Radix Morindae officinalis 6 g,
- **shanzhuyu** Fructus Corni 6 g,
- **shudihuang** Radix Rehmanniae preparata 6 g,
- **fuzi** Radix Aconiti lateralis preparata 3 g,
- **rougui** Cortex Cinnamomi 3 g,
- **huangqi** Radix Astragali 6 g,
- **lurong** Cornu Cervi pantotrichum 6 g,
- **longgu** Mastodi Osis fossilia 9 g,
- **suanzaoren** Semen Ziziphi spinosae 6 g,
- **baizhu** Rhizoma Atractylodis macrocephalae 6 g,
- **wuweizi** Fructus Schisandrae 6 g,
- **roucongrong** Herba Cistanches 6 g,
- **duzhong** Cortex Eucommiae ulmoidis 6 g.

FUYUAN HUOXUE TANG

Odvar na obnovení zdroje a oživení krve:

- **danggui** Radix Angelicae sinensis 9 g,
- **taoren** Semen Persicae 9 g,
- **honghua** Flos Carthami tinctorii 6 g,

- **chuanshanjia** Squama Manitis pentadactylae 6 g,
- **(zhi) dahuang** (složka smažená na víně) Radix et Rhizoma Rhei 30 g,
- **tianhuafen** Radix Trichosanthis 9 g,
- **chaihu** Radix Bupleuri 15 g,
- **zhigancao** Radix Glycyrrhizae uralensis preparata 6 g.

FUZI LIZHONGWAN

Pilulka na regulování středu se složkou Aconitum:

- **renshen** Radix Ginseng 6 g,
- **baizhu** Rhizoma Atractylodis macrocephalae 9 g,
- **ganjiang** Rhizoma Zingiberis 5 g,
- **zhigancao** Radix Glycyrrhizae uralensis preparata 6 g,
- **fuzi** Radix Aconiti lateralis preparata 6 g.

GANCAO XIEXIN TANG

Odvar na vypuštění srdce se složkou Glycyrrhiza:

- **banxia** Rhizoma Pinelliae preparatum 9 g,
- **ganjiang** Rhizoma Zingiberis 6 g,
- **huangqin** Radix Scutellariae 6 g,
- **huanglian** Rhizoma Coptidis 3 g,
- **zhigancao** Radix Glycyrrhizae uralensis preparata 12 g,
- **dazao** Fructus Jujubae 4 datle.

GAN-JIANG-LING-ZHU TANG

Odvar se složkami Glycyrrhiza, Zingiber, Poria a Atractylodes:

- **zhigancao** Radix Glycyrrhizae uralensis preparata 6 g,
- **ganjiang** Rhizoma Zingiberis 6 g,
- **fuling** Poria 9 g,
- **baizhu** Rhizoma Atractylodis macrocephalae 9 g.

Obměna směsi GAN-JIANG-LING-ZHU TANG

Obměna směsi *Odvar se složkami Glycyrrhiza, Zingiber, Poria a Atractylodes* (39. kapitola Bolest spodní části zad: ischias, *chladná vlhkost* napadající dráhy zad):

- **zhigancao** Radix Glycyrrhizae uralensis preparata 6 g,
- **ganjiang** Rhizoma Zingiberis 6 g,
- **fuling** Poria 9 g,
- **baizhu** Rhizoma Atractylodis macrocephalae 9 g,
- **guizhi** Ramulus Cinnamomi cassiae 3 g,
- **niuxi** Radix Achyranthis bidentatae seu Cyathulae 9 g,
- **duzhong** Cortex Eucommiae 6 g,

bod studánky	jingxue 井穴
bod štěrbiny	xixue 郄穴
bod toku	jingxue 经穴
bod unášení	shuxue 输穴
cévy <i>dělohy</i>	baomai 胞脉
dráha početí	renmai 任脉
trasy čchi	qijie 气街
hlavní dráha	jingmai 经脉
jangming	yangming 阳明
jangová patní dráha	yangqiaomai 阳跷脉
jangová pojivová dráha	yangweimai 阳维脉
jinová patní dráha	yinqiaomai 阴跷脉
jinová pojivová dráha	yinweimai 阴维脉
kořen a vrcholek (drah)	benbiao 本标
kořen a připojení (drah)	genjie 根结
napichování na opačné straně	miuci 缪刺
napichování na protilehlé straně	juci 巨刺
opasková dráha	daimai 带脉
povrchová spojnice	fuluo 浮络
prostor mezi kůží a svaly	couli 腠理
pět přepravních bodů	wushuxue 五输穴
řídící dráha	dumai 督脉
sběrné body	muxue 募(幕)穴
shromažďovací body	huixue 会穴
síť spojnic <i>dělohy</i>	baoluo 胞络
spojnice	luomai 络脉
spojnice vnuk	sunluo 孙络
šaojang	shaoyang 少阳
šaojin	shaoyin 少阴
šlachosvalová dráha	jingjin 经筋
tchajjang	taiyang 太阳
tchajjin	taiyin 太阴
tuejin	jueyin 厥阴
ústřední dráha	chongmai 冲脉
zádové přepravní body	beishuxue 背俞穴

POZICE PULZU

palec (přední pozice pulzu)	cun 寸
průchod (střední pozice pulzu)	guan 关
loket (zadní pozice pulzu)	chi 尺

KVALITY PULZU

čilý	dong 动
dlouhý	chang 长
hladký	hua 滑
hluboký	chen 沉
chvatný	cu 促
intervalový	dai 代
kožený	ge 革
krátký	duan 短
měkký	ruan 软
napružený	jin 紧
nepatrný	wei 微
pevný	lao 牢
plný	shi 实
plovoucí	fu 浮
pomalý	chi 迟
prázdný	xu 虚
prudký	ji 急
přikrčený	fu 伏
přilivový	hong 洪
rozbředlý	ru 濡
rozptýlený	san 散
rychlý	shu 数
slabý	ruo 弱
strunovitý	xian 弦
stvolovitý	kou 芤
tenký	xi 细
uvolněný	huan 缓
uzlíkovitý	jie 结
velký	da 大
zadrhávající	se 涩

25. *Jingyueovy sebrané spisy (Jingyue quanshu 景岳全书)*. Šanghaj: Shanghai Science Publishing House, 1986. Dílo *Jingyueovy sebrané spisy* napsal Zhang Jingyue a bylo poprvé vydáno v roce 1624.
26. Chinese Medicine Research Group of the Zhejiang Province. *Įysvětlivky a komentáře k Pojednání o horečnatých nakažlivých nemocech (Wenyilun pingzhu 温疫论评注)*. Peking: People's Health Publishing House, 1985. Dílo *Pojednání o horečnatých nakažlivých nemocech (Wenyilun 温疫论)* napsal Wu Youke [Wu Youxing], vydáno bylo v roce 1642.
27. YUE, Hanzhen, SHAN, Changhua, ZHANG, Canjia. *Výklad dráhových bodů (Jingxuejie 经穴解)*. Peking: People's Health Publishing House, 1990. Dílo *Výklad dráhových bodů* napsal Yue Hanzhen a bylo poprvé vydáno v roce 1654.
28. *Zlaté zrcadlo medicíny předků (Yizong jinjian 医宗金鉴)*. Peking: People's Health Publishing House, 1977. Dílo *Zlaté zrcadlo medicíny předků* napsal Wu Qian a bylo poprvé vydáno v roce 1742.
29. Nanjing College of Traditional Chinese Medicine. *Nauka o teplých nemocích (Wenbingxue 温病学)*. Šanghaj: Shanghai Science Publishing House, 1978. Dílo *Nauka o teplých nemocích* napsal Ye Tianshi, vydáno bylo v roce 1746.
30. WANG, Zhenkun. *Nový výklad Systematické diferenciacie teplých nemocí (Wenbing tiaobian xinjie 温病条辨新解)*. Peking: Xue Yuan Publishing House, 1995. Dílo *Systematická diferenciacie teplých nemocí* napsal Wu Jutong, vydáno bylo v roce 1798.
31. *Fu Qingzhuova gynekologie (Fu Qingzhu nüke 傅青主女科)*. Šanghaj: Shanghai Science Publishing House, 1973. Fu Qingzhu se narodil v roce 1607 a zemřel roku 1684. Dílo *Fu Qingzhuova gynekologie* bylo poprvé vydáno v roce 1827.
32. PEI, Zhengxue. *Komentář k dílu Pojednání o krevních syndromech (Xuezhenglun pingshi 血证论评释)*. Peking: People's Health Publishing House, 1979. Dílo *Pojednání o krevních syndromech* napsal Tang Zonghai a bylo poprvé vydáno v roce 1884.
33. *Slovník původu nemocí (Bingyuan cidian 病源辞典)*. Tianjin: Tianjin Ancient Texts Publishing House, 1988. Dílo *Slovník původu nemocí* napsal Wu Keqian.

MODERNÍ TEXTY

(Publikace bez autora jsou uvedeny v chronologickém pořadí; publikace s autorem jsou uvedeny v abecedním pořadí.)

Texty v chronologickém pořadí:

1. Nanjing College of Traditional Chinese Medicine – Warm Diseases Research Group. *Výukový referenční materiál školy teplých nemocí (Wenbingxue jiaoxue cankao ziliao 温病学教学参考资料)*. Nan-t'ing: Jiangsu People's Publishing House, 1959.
2. Guangdong College of Traditional Chinese Medicine. *Diagnostika v čínské medicíně (Zhongyi zhenduanxue 中医诊断学)*. Šanghaj: Shanghai Science Publishing House, 1964.
3. Guangzhou Army Health Department. *Nový obecný přehled čínské medicíny (Xinbian zhongyixue gaiyao 新编中医学概要)*. Peking: People's Health Publishing House, 1974.
4. Shanghai College of Traditional Chinese Medicine. *Akupunktura a moxibusce (Zhenjiuxue 针灸学)*. Peking: People's Health Publishing House, 1974.
5. *Základy čínské medicíny (Zhongyi jichixue 中医基础学)*. Ji'nan: Shandong Scientific Publishing House, 1978.
6. *Syndromy a léčba nemocí ledvin (Shen yu shenbing de zheng-zhi 肾与肾病的证治)*. Hebei: Hebei People's Publishing House, 1979.
7. Anwei College of Traditional Chinese Medicine. *Klinická příručka čínské medicíny (Zhongyi linchuang shouce 中医临床手册)*. Anhui, Hefei: Anhui Scientific Publishing House, 1979.
8. Acupuncture Research Group. *Stručné vydání akupunktury a moxibusce (Zhenjiuxue jianbian 针灸学简编)*. Peking: People's Health Publishing House, 1980.
9. Beijing College of Traditional Chinese Medicine. *Praktická čínská medicína (Shiyong zhongyixue 实用中医学)*. Peking: Beijing Publishing House, 1975.
10. *Stručný slovník čínské medicíny (Jianming zhongyi cidian 简明中医辞典)*. Peking: People's Health Publishing House, 1980.
11. *Diferenciace nemocí a syndromů ve vnitřním lékařství (Neike bianbing yu bianzheng 内科辨病与辨证)*. Harbin: Heilongjiang People's Publishing House, 1981.
12. *Syndromy a léčba vnitřních orgánů (Zangfu zheng zhi 脏腑证治)*. Tianjin: Tianjin Scientific Publishing House, 1981.
13. Anwei College of Traditional Chinese Medicine and Shanghai College of Traditional Chinese Medicine. *Slovník akupunktury (Zhenjiuxue cidian 针灸学辞典)*. Šanghaj: Shanghai Science Publishing House, 1987.
14. All-China Research Group in Chinese Medicine. *Velký slovník čínské medicíny (Zhongyi da cidian 中医大辞典)*. Peking: People's Health Publishing Company, 1995.

Texty podle autorů

15. FANG, Wenxian. *Příručka nové léčby nemocí ve vnitřním lékařství v čínské medicíně (Zhongyi neike zhengzhuang xinzhì shouce 中医内科证状新治手册)*. Peking: China Standard Publishing House, 1989.
16. GU, Hedao. *Stručná historie čínské medicíny (Zhongguo yixue shilüe 中国医学史略)*. Taiyuan: Shanxi People's Publishing House, 1979.
17. GUO, Zhenqiu (ed.). *Diagnostika v čínské medicíně (Zhongyi zhenduanxue 中医诊断学)*. Changsha: Hunan Science and Technology Press, 1985.
18. GUO, Ziguang. *Nová kompilace obtížných syndromů v čínské medicíně (Zhongyi qizheng xinbian 中医奇证新编)*. Changsha: Hunan Science Publishing House, 1985.
19. HU, Ximing. *Velký soubor tajných receptů čínské medicíny (Zhongguo zhongyi mifang daquan 中国中医秘方大全)*. Šanghaj: Literary Publishing House, 1989.
20. HUANG, Longxiang. *Sebrané práce proslulých vynikajících akupunkturistů (Zhenjiu mingzhu jicheng 针灸名著集成)*. Peking: Hu Xia Publishing House, 1997.
21. HUANG, Taitang. *Léčba obtížných nemocí v čínském vnitřním lékařství (Neike yi'nanbing zhongyi zhiliaoxue 内科疑难病中医治疗学)*. Peking: Chinese Herbal Medicine Science Publishing House, 2001.
22. CHEN, Jinguang. *Kompletní učebnice syndromů v současné čínské medicíně (Xiandai zhongyi linzheng quanshu 现代中医临证全书)*. Peking: Beijing Publishing House, 1992.
23. CHEN, Youbang. *Čínská terapie akupunkturou a moxibuscí (Zhongguo zhenjiu zhiliaoxue 中国针灸治疗学)*. Šanghaj: China Science Publishing House, 1990.
24. CHENG, Baoshu. *Velký slovník akupunktury a moxibusce (Zhenjiu da cidian 针灸大辞典)*. Peking: Beijing Science Publishing House, 1988.
25. JIAO, Shunfa. *Hledání pravé podstaty čínské akupunktury a moxibusce (Zhongguo zhenjiuxue qiuzhen 中国针灸学求真)*. Taiyuan: Shanxi Science Publishing House, 1987.
26. LI, Shizhen. *Klinické rozvinutí často používaných akupunkturálních bodů (Changyong shuxue linchuang fahui 常用输穴临床发挥)*. Peking: People's Health Publishing House, 1985.
27. LI, Wenchuan, HE, Baoyi. *Aplikovaná akupunktura a moxibusce (Shiyong zhenjiuxue 实用针灸学)*. Peking: People's Health Publishing House, 1985.

Praxe čínské medicíny

Léčba nemocí pomocí akupunktury
a čínských léčivých směsí

Kniha Praxe čínské medicíny popisuje aplikaci teorie tradiční čínské medicíny na diagnostiku a léčbu až 48 nemocí, stavů a poruch, mezi něž patří běžné, chronické i akutní stavy, s nimiž se praktici mohou setkat. Orientaci v textu usnadňuje dvoubarevné grafické zpracování, součástí jsou ilustrace a text je vylepšen a objasněn pomocí řady vyobrazení. Zahrnuté kazuistiky nabízejí realistický pohled a osvětlují rozsah diagnostických a léčebných možností, z nichž má praktik na výběr.

V každé kapitole jsou popsány tyto části:

- příčinné faktory a patologie,
- diferenciální diagnostika podle tradiční čínské medicíny,
- výběr metod léčby pomocí akupunktury a složek léčivých směsí, spolu s vysvětlením možností,
- souhrn západní diferenciální diagnostiky,
- rozebrání prognózy a prevence,
- přehled moderní čínské literatury,
- přehled klinických studií.

Tato kniha nabízí mimořádné bohatství autorových zkušeností a jeho porozumění aplikaci tradiční čínské medicíny v západních souvislostech, jichž mohou využít všichni praktici tradiční čínské medicíny bez ohledu na rozsah jejich vlastních zkušeností.

Kniha je vhodná pro:

- studenty a praktiky akupunktury a čínské medicíny,
- studenty a praktiky shiatsu a masáží.

O autorovi

Giovanni Maciocia byl se svými 33 lety profesionálních zkušeností jedním z dnešních nejznámějších a nejuznávanějších západních praktiků a učitelů tradiční čínské medicíny. Svou vlastní praxi vykonával v Anglii a přednášel po celé Evropě a v USA. Byl čestným profesorem na Nanjing College of Traditional Chinese Medicine.

Původně vydáno jako
**The Practice of Chinese
Medicine.**

Tento překlad je vydán na
základě smlouvy s Elsevier.

Doporučená cena 2 499 Kč

www.anag.cz

ANAG[®]
ANDRAGOGOS
AGENCY

中藥針灸治療學